

Cyngor Sir Ynys Môn	
Adroddiad i:	Cyngor Llawn
Dyddiad:	23/05/23
Pwnc / Testun:	Cynllun Llesiant Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn 2023-28
Deilydd(ion) Portffolio:	Y Cynghorydd Llinos Medi Huws
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	Dylan Williams, Prif Weithredwr
Awdur yr Adroddiad: Tel: E-bost:	Sandra Thomas, Rheolwr Rhaglen Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn Sandralynnthomas@gwynedd.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Dim yn berthnasol

A – Argymhelliad / Argymhellion a rheswm / rhesymau

I'r Cyngor fabwysiadu Cynllun Llesiant Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn 2023-28.

B – Pa opsiynau eraill bu i chi ystyried a beth oedd y rhesymau am eu gwrthod ac/neu am ddewis yr opsiwn hwn?

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 wedi creu Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ar gyfer pob ardal awdurdod lleol yng Nghymru er mwyn sicrhau bod cyrff cyhoeddus yn gweithio gyda'i gilydd i greu gwell dyfodol i bobl Cymru. Mae Gwynedd a Môn yn gweithio gyda'u gilydd fel un Bwrdd. Mae Bwrdd Gwynedd a Môn yn cynnwys cynrychiolaeth ar y lefel uchaf o fewn y ddau Gyngor Sir, Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a Chyfoeth Naturiol Cymru ynghyd â nifer o sefydliadau eraill e.e. Grŵp Llandrillo Menai, Heddlu Gogledd Cymru, Mantell Gwynedd, Medrwn Môn, Prifysgol Bangor, cynrychiolwyr y sector dai ayyb.

Mae'r Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn gosod dyletswydd ar Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus i gyhoeddi Cynllun Llesiant bob pum mlynedd sy'n amlinellu sut y bwriedir gwella llesiant trigolion yr ardal. Mae cyfnod cynllun llesiant presennol y Bwrdd am y cyfnod 2018-2023 yn dod i ben, disgwylir i bob Bwrdd Gwasanaeth Cyhoeddus gyhoeddi Cynllun Llesiant newydd erbyn mis Mai 2023.

Nod y Cynllun Llesiant yw gosod allan sut yr ydym fel Bwrdd am weithio gyda'n gilydd i sicrhau bod ein cymunedau yn ffynnu ac yn llewyrchus i'r hir dymor, a gwneud gwahaniaeth gwirioneddol i fywydau trigolion Gwynedd a Môn.

Rhan gyntaf y gwaith o lunio'r Cynllun Llesiant oedd cynnal asesiad o lesiant lleol gan wneud gwaith ymchwil er mwyn deall a dysgu mwy am yr ardaloedd hynny. Mae'n bwysig nodi fod cydweithio agos wedi bod gyda rhanddeiliaid mewnol ac allanol wrth ymgymryd a'r gwaith hyn. Rhoddwyd cyfle i drigolion leisio barn ac ystyriwyd casgliadau ymchwil ac asesiadau eraill megis gwaith Cynllunio Lle ac Aseiad Anghenion Poblogaeth Gogledd Cymru ac Aseiad Anghenion Poblogaeth Oedolion Môn yn y maes iechyd a gofal.

Ym mis Hydref 2021 cynhaliwyd Aseidiadau o Lesiant Lleol ar gyfer ardaloedd Gwynedd ac Ynys Môn gyda'r ddwy sir wedi eu rhannu yn 14 o ardaloedd llai (Wyth yng Ngwynedd a chwech ym Môn).

Wedi ystyried y data a barn pobl yn lleol roedd naw prif neges yn cael eu hamlygu yn yr asesiadau ar gyfer yr ardal gyfan. Cynhaliwyd cyfres o weithdai pellach gydag Aelodau'r Bwrdd yn ystod 2022 ar sail y prif negeseuon a adnabuwyd er mwyn blaenoriaethu a thrafod sut y byddai modd ymateb i'r materion a amlygwyd.

Rhoddwyd ystyriaeth i'r wybodaeth uchod gan y Bwrdd wrth lunio Cynllun Llesiant Drafft ar gyfer Gwynedd a Môn a gyhoeddwyd yn Rhagfyr 2022. Yn unol a gofynion y Ddeddf cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus ar y cynllun drafft am gyfnod o 12 wythnos hyd ddechrau Mawrth 2023.

Yn y drafft diweddaraf hwn o'r Cynllun Llesiant fe amlinellir sut mae'r Bwrdd yn bwriadu gwneud gwahaniaeth gwirioneddol i fywydau trigolion trwy gydweithio er mwyn cyflawni ar gyfer yr ardal gyfan. Wrth ddefnyddio'r dystiolaeth yn yr Aseidiadau Llesiant, mae'r Bwrdd wedi adnabod **tri Amcan Llesiant**:

- *Rydym am weithio gyda'n gilydd i liniaru effaith **tlodi** ar lesiant ein cymunedau.*
- *Rydym am weithio gyda'n gilydd i wella lles a llwyddiant ein **plant a phobl ifanc** er mwyn gwireddu eu llawn botensial.*
- *Rydym am weithio gyda'n gilydd i gefnogi ein gwasanaethau a'n cymunedau i symud tuag at **Sero Net Carbon**.*

Mae'r **iaith Gymraeg** yn llinyn euraidd sy'n rhedeg drwy'r Cynllun. Rydym yn hyrwyddo'r defnydd o'r iaith ym mhob maes o'n gwaith ac yn gweithio gyda chymunedau i ddatblygu gwasanaethau a gweithgareddau trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn gyfle i rannu ymarfer da, hyrwyddo'r iaith a sicrhau bod gan drigolion y ddwy sir fynediad i holl wasanaethau cyhoeddus drwy'r Gymraeg. Enghraifft dda o hyn ydi'r gwaith sydd wedi ei gwblhau gan yr Is-grŵp Iaith i ysgogi a grymuso cwsmeriaid i ddefnyddio'r Gymraeg wrth fynychu derbynfydd ein partneriaid. Byddwn hefyd yn mynd i'r afael ag ysgogi siaradwyr Cymraeg i wneud cais am swyddi lle mae'r Gymraeg yn sgil allweddol. Mae gweithrediadau penodol i'r Gymraeg o dan bob amcan.

Cred y Bwrdd fod y rhain yn feysydd y gellir cydweithio yn well ynddynt, mewn cyfnod o leihad sylweddol yn adnoddau'r sector gyhoeddus, er mwyn sicrhau'r canlyniadau gorau i drigolion Gwynedd a Môn.

Bydd disgwyl i holl Aelodau Statudol y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus fabwysiadu'r Cynllun Llesiant a bydd hyn yn digwydd mewn cyfres o gyfarfodydd sydd wedi eu rhaglennu rhwng mis Ebrill a Mai 2023.

Mae'r amcanion llesiant a amlygir uchod a'r gweithgareddau y bydd y Bwrdd yn eu cyflawni yn gyson â'r meysydd blaenoriaeth/amcanion llesiant sydd o fewn Cynllun y Cyngor 2023-2028 sydd wedi eu mabwysiadu gan Cyngor Môn.

Mae'n bwysig nodi hefyd fod y Cynllun Llesiant yn ddogfen fyw fydd yn newid a datblygu dros amser. Gweler gopi o'r Cynllun Llesiant yn **Atodiad 1**.

Canlyniad yr Ymgynghoriad:

Cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus am gyfnod o 3 mis ar y Cynllun Llesiant drafft rhwng 12 Rhagfyr 2022 a 6 Mawrth 2023.

Darparwyd cyfleoedd priodol i unigolion, grwpiau diddordeb a sefydliadau i gymryd rhan yn yr ymgynghoriad drwy gynnal gweithdai a sesiynau gwybodaeth. Roedd hefyd holiadur oedd ar gael ar wefan y Bwrdd neu gopiâu papur oedd ar gael mewn prif swyddfeydd y Cyngor a llyfrgelloedd. Roedd modd gwneud cais am gopiâu ar ffurf amgen.

Bu i'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio adolygu cynnwys y Cynllun Llesiant Drafft yn y cyfarfod ar 17 Ionawr 2023. Cynigwyd nifer o newidiadau, sydd wedi eu adlewyrchu yn y fersiwn diweddaraf o'r Cynllun Llesiant.

Derbyniwyd 499 o ymatebion i'r holiadur fel rhan o'r ymgynghoriad cyhoeddus gyda nifer o'r sylwadau yn cefnogi'r hyn sy'n cael ei gynnig. Cafwyd adborth gan oddeutu 200 pellach trwy ymgysylltu megis gweithdai a sesiynau gwybodaeth a gynhaliwyd trwy Fforymau Pobl Hŷn, ymgysylltu gyda myfyrwyr Grŵp Llandrillo Menai yn Llangefni, grŵp o bobl ifanc digartref, a chyflwyno i Grŵpiau Trydydd Sector, a Fforwm Cyngorau Tref a Chymuned.

Rhoddyd sylw i'r ymgynghoriad trwy ddatganiad i'r Wasg, rhannu gyda holl Aelodau Etholedig ar ffurf e-bost ac e-bost i holl Gynghorau Tref a Chymuned Gwynedd a Môn. Bu sawl neges ar gyfrifon cymdeithasol y Bwrdd a rhannwyd rhain gan Aelodau eraill y Bwrdd ar eu cyfryngau hwy.

Mae'r Cynllun Llesiant bellach yn adlewyrchu nifer o'r sylwadau a gafwyd o'r ymgynghoriad. Bydd y Bwrdd yn rhoi sylw i'r adborth i gyd eto dros y flwyddyn nesaf yn benodol wrth ddarparu Cynllun Gweithredu ar gyfer y meysydd blaenoriaeth.

Atodir adroddiad yn crynhoi ymatebion o'r holiadur ymgynghori yn **Atodiad 2**.

C – Pam fod hwn yn benderfyniad i'r Cyngor Llawn?

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn gosod dyletswydd ar Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus i gyhoeddi Cynllun Llesiant sy'n amlinellu sut y bwriedir gwella llesiant trigolion yr ardal. Mae Cyngor Sir Ynys Môn yn un o bump Aelod Statudol o'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ac mae cymeradwyo'r cynllun terfynol ar gyfer ei gyhoeddi gan y Bwrdd yn fater i'r Cyngor Llawn drwy arweiniad statudol.

Yr Aelodau Statudol eraill ydi:

- Cyngor Gwynedd
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr
- Cyfoeth Naturiol Cymru
- Gwasanaeth Tan ag Achub Gogledd Cymru

Unwaith bydd Byrddau Strategol/Cyngor Llawn yr Aelodau Statudol wedi cymeradwyo'r Cynllun Llesiant bydd yn cael ei gyhoeddi diwedd mis Mai 2023 yn unol a'r Ddeddf Llesiant.

Ch – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Mae darparu a mabwysiadu'r Cynllun Llesiant yn galluogi'r Cyngor i gyflawni ei ddyletswyddau statudol yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, ac mae'n ffrwyth llafur mecanwaith sy'n galw ar gyrff cyhoeddus i gydweithio i fabwysiadu amcanion llesiant cyffredin.

D – A yw'r penderfyniad hwn oddi fewn i'r gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Nodir bydd y dasg o lunio rhaglen waith fanwl yn cychwyn pan fydd y cyrff perthnasol wedi mabwysiadu'r Cynllun Llesiant yma. Felly, tra na fydd mabwysiadu'r Cynllun Llesiant yn creu ymrwymiadau ariannol ynddo'i hun, bydd yn gosod cyd-destun i'r Cyngor wrth flaenoriaethau ei adnoddau dros oes y cynllun.

Dd – Asesu'r effeithiau posibl (os yn berthnasol):

1	Sut mae'r penderfyniad yma'n effeithio ar ein hanghenion tymor hir fel Ynys?	Mae'r Cynllun Llesiant yn ddyletswydd statudol o dan Ddeddf Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae'n gosod allan yr heriau tymor hir yn ogystal a chynnig datrysiadau i gydweithio gyda partneriaid er budd ein cymunedau,
2	A yw hwn yn benderfyniad a ragwelir y bydd yn atal costau / dibyniaethau ar yr Awdurdod i'r dyfodol? Os felly, sut?	Dim yn berthnasol
3	A ydym wedi bod yn cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn? Os felly, rhowch wybod gyda phwy.	Partneriaid y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus – yn cynnwys Medrwn Mon, Coleg Llandrillo Menai, Iechyd Cyhoeddus Cymru, Prifysgol Bangor, Heddlu Gogledd Cymru, Cynrychiolwyr y Sector Dai

4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae rhan wrth ddrafftio'r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rheini y byddai'r penderfyniad yn cael effaith uniongyrchol arnynt? Esboniwch sut.	Cyfnod ymgynghorol o 3 mis gyda holiadur hygyrch yn ogystal a sawl cyfle i fynychu sesiwn wyneb yn wyneb.
5	Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar y grwpiau a warchodir o dan y Ddeddf Cydraddoldeb 2010 a'r Gymraeg.	Gweler yr Asesiad Effaith Cynhwysfawr
6	Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad yn ei gael ar y rhai sy'n profi anfantaes economaidd-gymdeithasol.	Gweler yr Asesiad Effaith Cynhwysfawr
7	Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	Gweler yr Asesiad Effaith Cynhwysfawr

E – Gyda phwy yr ymgynghoroch? Beth oedd eu sylwadau?		
1	Prif Weithredwr / Tim Arweinyddiaeth (TA) (gorfodol)	TA wedi cadarnhau y bod yr Amcanion Llesiant yn plethu gyda Amcanion Cynllun y Cyngor 2023-28.
2	Cyllid / Swyddog 151 (gorfodol)	Ni fydd mabwysiadu'r Cynllun Llesiant yn creu ymrwymadau ariannol ynddo'i hun.
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (gorfodol)	Mae'r Swyddog Monitro yn cadarnhau dyletswydd y Cyngor Llawn i fabwysiadu'r Cynllun Llesiant fel un o Aelodau Statudol y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
4	Adnoddau Dynol (AD)	Dim yn berthnasol
5	Eiddo	Dim yn berthnasol
6	Technoleg Gwybodaeth (TG) a Chyfathrebu	Dim yn berthnasol
7	Caffael	Dim yn berthnasol
8	Sgriwtini	Mae'r Pwyllgor Sgrwtini wedi craffu'r Cynllun drafft yn fanwl ac wedi cadarnhau y meysydd blaenoriaeth. Y Pwyllgor yn awgrymu dylid ehangu'r ymgysylltu parhaus i gynnwys grwpiau o wahanol oedrannau.

E – Gyda phwy yr ymgynghoroch? Beth oedd eu sylwadau?

9	Aelodau Lleol	Dim yn fater lleol ond mae'r Aelodau wedi eu cynnwys yn yr ymgynghoriad swyddogol.
---	---------------	--

F - Atodiadau:

Atodiad 1 – Cynllun Llesiant Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn 2023-28

Atodiad 2 – Crynodeb o'r Ymgynghoriad Cyhoeddus

Atodiad 3 – Asesiad Effaith Cydraddoldeb (fersiwn NWPSSEN)

Ff – Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am ragor o wybodaeth):

--

CYNLLUN LLESIANT GWYNEDD A MÔN 2023-2028

Cynnwys

1	Rhagair gan Gadeirydd y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
2	Cefndir i'r Cynllun Llesiant
3	Yr Aseidiadau Llesiant Lleol
4	Ein Hamcanion Llesiant
5	Sut wnaethom ddatblygu'r Amcanion Llesiant
6	Y camau nesaf
Atodiad 1:	Prif negeseuon o'r Aseidiadau Llesiant 2022
Atodiad 2:	Sut byddwn yn gweithredu i'r dyfodol (y pum ffordd o weithio)

1. Rhagair gan Gadeirydd y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC)

Mae gennym weledigaeth i weithio gyda'n gilydd i sicrhau bod ein cymunedau yn ffynnu ac yn llewyrchus i'r hir dymor. Nod y Cynllun Llesiant yw amlinellu sut yr ydym am gyflawni hyn a gwneud gwahaniaeth gwirioneddol i fywydau trigolion Gwynedd a Môn. Fel darparwyr gwasanaethau cyhoeddus byddwn yn cydweithio i gyflawni uchelgais cyffredin ar gyfer y rhanbarth cyfan.

Bydd y sefydliadau unigol yn parhau i ddarparu amrywiaeth o wasanaethau fydd yn cyflawni eu hamcanion llesiant unigol yn ogystal â chyfrannu at amcanion llesiant y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus. Mae ymgysylltu gyda chymunedau yn greiddiol i lwyddiant y cynllun, ac mae'r Bwrdd yn ymrwymo i ddarparu arweiniad clir er mwyn cyrraedd ei amcanion.

Mae gennym gymunedau cryf a balch gyda thraddodiad o helpu'n gilydd a chydweithio. Bydd rôl y cymunedau hyn yn ganolog wrth gyflawni'r amcanion llesiant sydd wedi eu nodi yn y cynllun hwn.

Dylai'r amcanion a'r camau i'w cyflawni, ar ôl eu cwblhau, gysylltu a chefnogi ei gilydd oherwydd natur drawsbynciol yr amcanion. Dylai pob aelod o'r BGC allu chwarae eu rhan yn llawn wrth gyflawni'r hyn yr ydym yn ei ddisgwyl gan y cynllun.

Ers i ni ddechrau edrych ar yr hyn y gallem ei wneud i wella lles yng Ngwynedd a Môn, mae'r rhyfel yn Wcráin a'r argyfwng costau byw wedi gwneud bywydau pobl hyd yn oed yn anoddach. Byddwn yn parhau i weithio gyda'n cymunedau wrth weithredu'r cynllun llesiant dros y pum mlynedd nesaf.

Aled Jones-Griffiths

Cadeirydd Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn

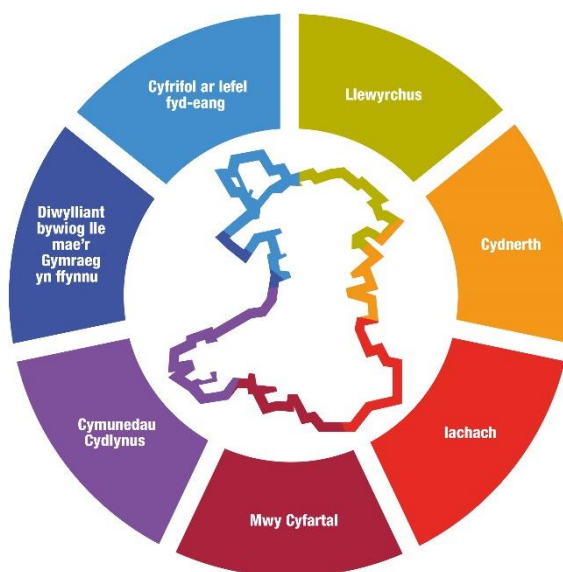
2. Cefndir i'r Cynllun Llesiant

Yn 2015, sefydlodd Llywodraeth Cymru gyfraith newydd yng Nghymru o'r enw Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Digwyddodd hyn yn dilyn sgysiau gyda miloedd lawer o bobl ledled Cymru am y "Cymru yr ydym ei eisiau".

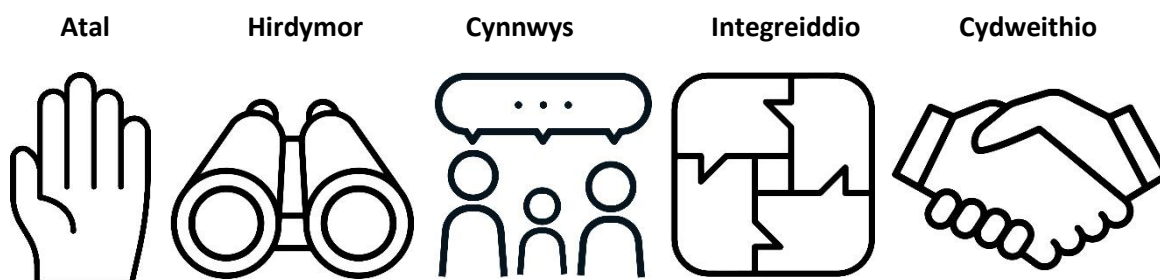
Mae'r gyfraith hon yn rhoi dinasyddion Cymru yng nghanol pob peth y mae gwasanaethau cyhoeddus yn ei wneud i wella Cymru yn economaidd, yn gymdeithasol, yn amgylcheddol ac yn ddiwylliannol, ac mae'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth ei chalon. Golyga hyn fod angen i bob gwasanaeth cyhoeddus weithio mewn ffordd sy'n gwella lles pobl heddiw heb wneud unrhyw beth a allai wneud pethau'n waeth ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol o fabanod, plant, pobl ifanc, oedolion a phobl hŷn; mewn geiriau eraill, ein teuluoedd, ifanc a hen, a'n ffrindiau a'n cymdogaion i gyd.

Mae'r Ddeddf yn amlygu saith nod llesiant cenedlaethol a phum ffordd o weithio er mwyn rhoi pwrpas cyffredin i gyrff cyhoeddus. Mae hefyd yn ceisio sicrhau ein bod yn well am wneud penderfyniadau drwy osod dyletswydd ar sefydliadau i feddwl am y tymor hir, i gydweithio ac i ystyried pobl o bob oedran wrth ddatrys ac atal problemau.

Gyda'i gilydd, mae'r saith nod llesiant a'r pum ffordd o weithio wedi eu cynllunio i gefnogi cyrff cyhoeddus i gwrdd ag anghenion presennol eu cymunedau, a sicrhau nad yw penderfyniadau heddiw yn niweidiol i genedlaethau'r dyfodol. Dyma'r saith nod llesiant cenedlaethol:

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol hefyd yn gofyn i wasanaethau cyhoeddus unigol weithredu'n gynaliadwy a defnyddio'r pum ffordd ganlynol o weithio:

Yn ogystal â'r disgwyliad i weld pob gwasanaeth cyhoeddus yn gweithio yn y modd hwn, mae'r Ddeddf hefyd yn sefydlu Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ar gyfer pob ardal awdurdod lleol yng Nghymru sicrhau bod cyrff cyhoeddus yn cydweithio i greu dyfodol gwell i bobl Cymru. Mae Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn wedi penderfynu cydweithio fel un Bwrdd ar y cyd er mwyn sicrhau bod cyrff cyhoeddus ar draws yr ardal yn gweithio gyda'i gilydd i greu dyfodol gwell ar gyfer pobl Gwynedd a Môn.

Mae'n rhaid i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus asesu llesiant ein hardal a chreu Cynllun Llesiant gyda'r nod o gydweithio i wella lles economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol y bobl a chymunedau yn ein hardal ni.

Aelodaeth Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn:

Pum aelod statudol y Bwrdd yw:

- Cyngor Sir Ynys Môn
- Cyfoeth Naturiol Cymru
- Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
- Cyngor Gwynedd
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr

Aelodau gwahoddedig y Bwrdd yw:

- Iechyd Cyhoeddus Cymru
- Grŵp Llandrillo Menai
- Mantell Gwynedd
- Medrwn Môn
- Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
- Prifysgol Bangor
- Llywodraeth Cymru
- Cynrychiolydd landlordiaid cymdeithasol cofrestredig Gogledd Cymru
- Heddlu Gogledd Cymru
- Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru
- Gwasanaeth Prawf Cymru

Mae cyfle i wahodd cyrff / mudiadau / sefydliadau / partneriaid eraill i eistedd ar Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn pan fydd amcanion a chymau gweithredu penodol yn dod i'r amlwg.

3. Yr Asesiadau Llesiant Lleol

Ym mis Mai 2022, cyhoeddwyd Asesiadau Llesiant Lleol ar gyfer Gwynedd ac Ynys Môn. Mae'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus wedi rhannu'r ddwy sir yn 14 o ardaloedd llai a chafodd gwaith ymchwil ei wneud er mwyn deall a dysgu mwy am lesiant yr ardaloedd hynny. Mae wyth o'r ardaloedd yma yng Ngwynedd a chwech ar Ynys Môn. Mae'r wybodaeth yn dod â data lleol, negeseuon o waith ymgysylltu â chymunedau a gwaith ymchwil cenedlaethol ynghyd. Mae'r Llyfrynnau Gwybodaeth ar gyfer pob ardal ar gael ar ein gwefan. www.llesiantgwyneddamon.org/cy

Man cychwyn yn unig oedd yr asesiad – braslun o lesiant yr ardal oedd yn mynd law yn llaw â'r llyfrynnau ardal er mwyn helpu'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus i ddeall Gwynedd a Môn yn well. Wedi ystyried y data a barn pobl leol, daeth y Bwrdd i'r casgliad mai dyma yw'r materion sy'n bwysig i drigolion Gwynedd a Môn:

- Ymateb i dlodi a chostau byw
- Gwellu iechyd a llesiant plant a phobl ifanc
- Gwellu iechyd a lles meddyliol
- Newid hinsawdd – cefnogi cymunedau i gyrraedd targedau net sero
- Hybu defnydd o'r iaith Gymraeg
- Galluogi profiad cyfartal a mynediad i natur
- Cynllunio gweithlu i'r dyfodol sy'n ateb anghenion y gymuned a'r economi leol
- Sicrhau tai i bobl leol
- Dylanwadu ar flaenoriaethau ariannol cyrff cyhoeddus

Gwelwch **Atodiad 1** am fanylion pellach ar y prif negeseuon a gasglwyd o'r Asesiadau Llesiant.

4. Ein Hamcanion Llesiant:

Wrth ddefnyddio'r dystiolaeth yn yr Asesiadau Llesiant, mae'r Bwrdd wedi adnabod **tri Amcan Llesiant**:

- Rydym am weithio gyda'n gilydd i liniaru effaith **tlodi** ar lesiant ein cymunedau.
- Rydym am weithio gyda'n gilydd i wella lles a llwyddiant ein **plant a phobl ifanc** er mwyn gwireddu eu llawn botensial.
- Rydym am weithio gyda'n gilydd i gefnogi ein gwasanaethau a'n cymunedau i symud tuag at **Sero Net Carbon**.

Mae'r **iaith Gymraeg** yn llinyn euraidd sy'n rhedeg drwy'r cynllun. Rydym yn hyrwyddo'r defnydd o'r iaith ym mhob maes o'n gwaith ac yn gweithio gyda chymunedau i ddatblygu gwasanaethau a gweithgareddau trwy gyfrwng y Gymraeg.

Mae'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn gyfle i rannu ymarfer da, hyrwyddo'r iaith a sicrhau bod gan drigolion y ddwy sir fynediad i holl wasanaethau cyhoeddus drwy'r Gymraeg. Enghraifft dda o hyn ydi'r gwaith sydd wedi ei gwblhau gan yr Is-grŵp Iaith i ysgogi a grymuso cwsmeriaid i ddefnyddio'r Gymraeg wrth gysylltu â sefydliadau cyhoeddus. Byddwn hefyd yn mynd i'r afael ag ysgogi siaradwyr Cymraeg i wneud cais am swyddi lle mae'r Gymraeg yn sgil allweddol. Mae gweithrediadau penodol i'r Gymraeg o dan bob amcan isod.

Ar gyfer y tri amcan, mae'r tablau isod yn darparu mwy o wybodaeth ynglŷn â pham y cawsant eu dewis a pha gamau yr ydym yn ystyried eu cymryd i'w cyflawni. Bydd sut maent yn cyfrannu at bob un o'r Nodau Llesiant yn cael eu nodi yn ddiweddarach.

Amcan Llesiant 1: Rydym am weithio gyda'n gilydd i liniaru effaith tlodi ar lesiant ein cymunedau

Uchelgais:

Byddwn yn datblygu dealltwriaeth fanwl o sut mae tlodi yn effeithio ar ein hardaloedd ac yn ceisio sicrhau bod y gwaith sy'n digwydd yn y maes ar draws y cyrff cyhoeddus yn fwy effeithiol er mwyn lliniaru effaith hirdymor tlodi. Byddwn cydweithio i geisio cael dealltwriaeth fanwl o'r goblygiadau o fyw mewn tlodi yn ein gwahanol ardaloedd. Byddwn yn parhau i ddatblygu'r Asesiadau Llesiant i gael darlun manwl o ble mae'r diffyg mynediad at wasanaethau yn fwy heriol oherwydd tlodi.

Be fyddwn yn ei wneud dros gyfnod pum mlynedd y Cynllun:

- Byddwn ni'n gweithio gyda'n gilydd i optimeiddio'r defnydd o ddata sydd ar gael er mwyn cael dealltwriaeth fanwl o oblygiadau byw mewn tlodi yn ein cymunedau. Dylai hyn gynnwys:
 - Deall y grwpiau yn y boblogaeth a'r ardaloedd daearyddol sy'n cael eu heffeithio fwyaf gan dlodi a'r mecanweithiau y mae hyn yn digwydd drwyddo
 - Mapio allan gwasanaethau cymorth sydd ar gael rŵan i fynd i'r afael â thlodi ar draws y ddwy sir
 - Cynnal dadansoddiad o'r bylchau a nodi cyfranogwyr i gefnogi datrysiadau cyffredinol a datrysiadau wedi'u targedu
- Byddwn yn gweithredu fel llais i'r rhai sy'n cael eu heffeithio gan dlodi a chaledi yng Ngwynedd a Môn gan wybod beth sydd ei angen ar gymunedau a dinasyddion a'r wybodaeth sydd gan bartneriaid.
- Byddwn yn gweithredu caffael cyhoeddus sy'n gymdeithasol gyfrifol, er budd y gadwyn gyflenwi leol a hyrwyddo economi gylchol yn lleol.

- Byddwn yn cynnig swyddi amrywiol, o safon, gyda chyflogau da sydd yn rhan allweddol o gadw pobl yn eu cymunedau, ac o ganlyniad yn cael effaith gadarnhaol ar gynnal yr iaith Gymraeg.
- Byddwn yn ymrwymo i ddatblygu meddylfryd gwaith teg, rhoi gwaith teg wrth wraidd polisïau a chynlluniau, creu gwaith teg a bod yn esiamplau o waith teg yng Ngwynedd a Môn gan arddangos gwerth dull gweithredu o'r fath i fusnesau a'r gymuned a hyrwyddo mynediad i waith teg i bawb.
- Byddwn yn cefnogi cynhwysiant digidol ac yn hyrwyddo gwytnwch i droseddu seiber drwy rannu gwybodaeth am sgamiau ar-lein.

Sut y byddwn yn gwybod ein bod yn gwneud cynnydd?

Rydym yn gweithio ar gyfres o ddangosyddion mesuradwy i gyd-fynd â'r cynllun gweithredu manwl ym mis Awst 2023.

Amcan Llesiant 2: Rydym am weithio gyda'n gilydd i wella lles a llwyddiant ein plant a phobl ifanc er mwyn gwireddu eu llawn botensial

Uchelgais:

Byddwn yn cyd-gynllunio gwasanaethau a gweithgareddau ataliol i gefnogi teuluoedd cyn i'r angen am wasanaethau dwys godi. Byddwn yn annog plant, pobl ifanc a'u teuluoedd i wella eu hiechyd er mwyn iddynt allu byw yn iach ac yn annibynnol o fewn eu cymunedau i'r hir dymor. Byddwn yn gweithio i sicrhau bod ein plant a'n pobl ifanc yn cael profiadau cadarnhaol yn ystod eu plentyndod ac yn rhoi blaenoriaeth i gefnogi teuluoedd er mwyn sicrhau bod pob plentyn yn cael y dechrau gorau mewn bywyd. Byddwn hefyd yn sicrhau bod gweledigaeth glir ymysg y partneriaid allweddol i sicrhau'r canlyniadau gorau i blant a phobl ifanc.

Be fyddwn yn ei wneud dros gyfnod pum mlynedd y Cynllun:

- Byddwn ni'n cwmpasu datblygiad Strategaeth Blynyddoedd Cynnar ac yn gweithredu cynlluniau i fynd i'r afael â bylchau o ran darparu gwasanaethau a chymorth i sicrhau bod pob plentyn yn cael y dechrau gorau mewn bywyd.
- Byddwn ni'n hyrwyddo strategaethau i gefnogi plant, pobl ifanc a'u teuluoedd i gynnal pwysau iach.
- Byddwn yn gweithredu i drosglwyddo'r iaith Gymraeg o un genhedlaeth i'r nesaf drwy greu cyfleoedd i blant, pobl ifanc a'u teuluoedd i ddysgu, clywed a defnyddio'r iaith tu hwnt i giatau'r ysgol.
- Byddwn yn edrych i gefnogi cyfleoedd i bobol ifanc ddatblygu i fod yn arweinwyr y dyfodol.
- Byddwn yn ymrwymo i gynlluniau'r Bwrdd Bregusrwydd a Cham-fanteisio Gogledd Cymru sy'n cwmpasu'r gweithgarwch i amddiffyn poblogaeth gogledd Cymru gan gynnwys gwaith penodol i ddiogelu pobl ifanc.
- Byddwn yn cefnogi'r Strategaeth Genedlaethol Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol.
- Byddwn yn gweithio i sicrhau bod plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, gan gynnwys y rhai sy'n agored i niwed neu yn ein gofal, yn wydn ac yn barod ar gyfer cyflogaeth, addysg bellach neu hyfforddiant. Mae hyn yn cynnwys edrych ar Sgiliau Gwyrdd a sgiliau iaith Gymraeg ar gyfer y dyfodol.
- Byddwn yn sicrhau bod partneriaid allweddol yn gweithio gyda'i gilydd i sicrhau nad yw'r cymunedau gwledig yn cael eu hamddifadu o gyfleoedd cymdeithasol a diwylliannol yn y Gymraeg.
- Byddwn yn darparu mwy o gyfleoedd ar gyfer gwirfoddoli o safon, profiad gwaith a phrentisiaethau ar gyfer plant, pobl ifanc a'u teuluoedd.

- Byddwn yn codi ymwybyddiaeth yn y system am effeithiau Profiadau Niweidiol mewn Plentyndod (ACE) a thrawma, a'r cyfleoedd i atal amlygiad, lliniaru risgiau a mynd i'r afael a niwed.
- Rydym yn ymrwmo i fod yn Fwrdd Gwasanaeth Cyhoeddus sy'n Wybodus am Drawma.
- Rydym yn ymrwmo i hyrwyddo'r fframwaith Pum Ffordd i Lesiant ar gyfer plant, pobl ifanc a'u teuluoedd ym mhopeth rydyn ni'n ei wneud.

Sut y byddwn yn gwybod ein bod yn gwneud cynnydd?

Rydym yn gweithio ar gyfres o ddangosyddion mesuradwy i gyd-fynd â'r cynllun gweithredu manwl ym mis Awst 2023.

Amcan Llesiant 3: Rydym am weithio gyda'n gilydd i gefnogi ein gwasanaethau a'n cymunedau i symud tuag at Sero Net Carbon

Uchelgais:

Byddwn yn cydweithio yn lleol i gefnogi ein cymunedau i leihau allyriadau carbon a cheisio lliniaru effaith newid hinsawdd. Mae'r Bwrdd yn ystyried bod gwarchod yr amgylchedd naturiol yn rhan amlwg o gyflawni ei flaenoriaethau a bydd yn thema gyffredin sy'n rhedeg ar draws yr holl amcanion Llesiant.

Be fyddwn yn ei wneud dros gyfnod pum mlynedd y Cynllun:

- Byddwn yn cynnal Asesiad Risg Newid Hinsawdd Lleol.
- Byddwn yn ceisio cyflawni gweithgaredd datgarboneiddio o fewn ein gwasanaethau a'n cymunedau.
- Byddwn yn cefnogi'r gwaith ar adnabod ein rhwydweithiau ynni lleol.
- Byddwn yn defnyddio ein tirwedd i storio carbon a lliniaru effeithiau newid hinsawdd.
- Byddwn yn hyrwyddo a gweithredu Siarter Teithio Llesol Gogledd Cymru.
- Byddwn yn optimeiddio cyfleoedd iechyd gwyrdd trwy bresgripsiwn cymdeithasol.
- Byddwn yn gwarchod a gwella bioamrywiaeth a chynefinoedd naturiol, tra'n cynyddu ac annog mynediad cyfartal i'n hamgylchedd naturiol. Mae hyn yn cynnwys mynediad i fannau gwyrdd o gefn gwlad a mannau arfordirol glas.
- Byddwn yn gwneud y mwyaf o'r buddion a ddaw yn sgil ein hasedau naturiol unigryw a chynyddu ein harlwy twristiaeth gynaliadwy.
- Byddwn yn gweithio gydag ac yn cefnogi cymunedau sydd eisiau rheoli a gwella eu hamgylchedd lleol ac yn grymuso pawb, gan gynnwys pobl ifanc, i wella mannau cymunedol.
- Byddwn yn cydweithio ar gamau gweithredu yn deillio o Strategaeth (drafft) Llywodraeth Cymru ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd i weithredu ar y newid yn yr hinsawdd.
- Byddwn yn cydweithio i gynyddu a gwella sgiliau er mwyn cael gweithlu lleol fedr ymateb i'r anghenion i redeg economi werdd.

Sut y byddwn yn gwybod ein bod yn gwneud cynnydd?

Rydym yn gweithio ar gyfres o ddangosyddion mesuradwy i gyd-fynd â'r cynllun gweithredu manwl ym mis Awst 2023.

5. Sut wnaethom ddatblygu'r Amcanion Llesiant:

Wedi ystyried y prif negeseuon a amlygwyd yn yr Asesiadau Llesiant, cynhaliwyd cyfres o weithdai dros Haf 2022 gydag aelodau'r Bwrdd er mwyn canfod barn ynglŷn â pha feysydd i'w blaenoriaethu. Gyda chefnogaeth Rhwydwaith Cyd-gynhyrchu Cymru, rhoddodd y gweithdai gyfle i aelodau adlewyrchu ar y Cynllun Llesiant blaenorol wrth ystyried y cwestiynau canlynol:

A. Edrych yn ôl ar Gynllun Llesiant 2017-22:

- Sut wnaethom ni yn erbyn y ddau amcan/naw thema yn y cynllun blaenorol?
- Beth sydd wedi newid a dylanwadu ar lesiant ein cymunedau yn y pum mlynedd diwethaf?

B. Edrych ymlaen at Gynllun Llesiant 2023-28:

- Gan edrych ar yr asesiadau Llesiant wedi'u diweddarau ar gyfer 2022, beth yw'r blaenoriaethau allweddol ar gyfer y BGC?
- A oes blaenoriaethau lle mae gweithredu eisoes yn digwydd yn effeithiol tu allan i sgôp y BGC?
- Beth allwn ni ei wneud i sicrhau bod y BGC yn ychwanegu gwerth gyda'i gilydd yn hytrach na gweithio ar wahân?
- Beth fyddai'n sicrhau bod y Cynllun Llesiant newydd yn llwyddiant?

Wrth i'r Bwrdd feddwl am yr amcanion lleol i'r dyfodol dilynwyd argymhellion Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol sydd yn dweud:

'Wrth bennu ei amcanion lleol, rhaid i fwrdd hefyd ystyried yr Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol diweddaraf a baratowyd gan y Comisiynydd. Bydd hwn yn rhoi asesiad o'r gwelliannau y dylai cyrff cyhoeddus eu gwneud er mwyn gosod a bodloni amcanion Llesiant yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy.'

Penderfynodd y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus y dylid canolbwyntio ar y meysydd hynny lle mae angen cydweithio ynddynt er mwyn gwneud gwir wahaniaeth. Ar ôl dadansoddi'r prif negeseuon a ddaeth i'r amlwg yn yr Asesiad Llesiant ac ystyried casgliadau ymchwil ac asesiadau eraill maent wedi blaenoriaethu tri maes penodol er mwyn gwireddu'r weledigaeth yma. Mewn cyfnod o leihad sylweddol yn adnoddau'r sector cyhoeddus, credwn fod y rhain yn feysydd lle gallwn gydweithio yn well i sicrhau'r canlyniadau gorau i drigolion Gwynedd a Môn.

6. Y camau nesaf

Mae'r Cynllun Llesiant yn ddogfen fyw fydd yn newid a datblygu dros amser. Er ein bod wedi cadarnhau ein hamcanion Llesiant a'r hyn fyddwn yn wneud er mwyn gwireddu'r amcanion hynny, amlinelliad sydd yn y cynllun hwn o'r hyn rydym yn bwriadu ei wneud. Bydd gwaith pellach i wneud er mwyn datblygu ein rhaglenni gwaith.

Y cam nesaf fydd llunio rhaglenni gwaith manwl ac adnabod camau gweithredu Tymor Byr, Canolig a Hir ar gyfer yr amcanion Llesiant. Bydd gwaith y Bwrdd yn cael ei wirio'n gyson gan Bwyllgorau Craffu a Sgrwtini Cyngor Gwynedd a Chyngor Sir Ynys Môn. Bydd adroddiad blynyddol ar gynnydd y cynllun hwn yn cael ei baratoi hefyd.

Mae'r cyhoedd wedi cael cyfle i roi eu barn trwy gydol y broses o ddatblygu'r Cynllun Llesiant, ac mae llawer o'r sylwadau a dderbyniwyd wedi eu hymgorffori yn y Cynllun terfynol.

Er bod y cyfnod ymgynghori ffurfiol wedi dod i ben rydym yn parhau i fod yn awyddus i glywed gennych. Er mwyn gwneud hynny neu dderbyn mwy o wybodaeth am waith Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn ewch i www.llesiantgwyneddamon.org.

post@llesiantgwyneddamon.org

Rhif ffôn: 01766 771000

Gofynnwch am:

Rheolwr Rhaglen Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn

Gwasanaeth Cefnogi Busnes y Cyngor

Swyddfa'r Cyngor, Stryd y Jêl, Caernarfon, Gwynedd, LL55 1SH

ATODIAD 1 – Prif negeseuon o’r Asesiadau Llesiant 2022:

Mae’r llyfrynnau yn edrych ar lesiant yng nghyd-destun y pedwar prif bennawd yn y **Ddeddf Llesiant Cenedlaethau’r Dyfodol (Cymru) 2015** – sef Cymdeithasol, Economaidd, Amgylcheddol a Diwylliannol. Mae pennawd ychwanegol wedi ei ychwanegu, sef ‘Poblogaeth ac Iaith’ gan fod y Bwrdd yn cydnabod pwysigrwydd y thema benodol yma i’r ardal.

Poblogaeth ac iaith:

- Rhagwelir y bydd mwy o bobl dros 75 oed i’r dyfodol sy’n golygu bod angen cefnogi poblogaeth sy’n heneiddio a sicrhau bod unigolion yn aros yn iach am gyfnod hirach er lles yr economi a gwasanaethau iechyd a gofal.
- Ystyrir Ynys Môn a Gwynedd yn gadarnleoedd i’r Gymraeg ond gwelwyd gostyngiad yn y canran o siaradwyr dros y ddegawd ddiwethaf.
- Mae ein cymunedau yn poeni am yr effaith mae mudo, twristiaeth, argaeledd tai addas a fforddiadwy i bobl ifanc a theluoedd yn ei gael ar y Gymraeg.

Amgylcheddol:

- Mae amgylchfyd naturiol amrywiol Ynys Môn a Gwynedd yn adnodd pwysig. Mae arfordir, llynnoedd ac afonydd, corsydd a choedwigoedd yn cael effaith positif ar lesiant cymdeithasol, diwylliannol ac economaidd.
- Mae newid hinsawdd yn her fyd-eang sy’n cael effaith ar lesiant ein trigolion. Mae’n arwain at gymunedau sydd o dan risg uchel o lifogydd, tywydd eithriadol a thirlithriadau ac yn rhoi ein byd natur a chynefinoedd o dan bwysau cynyddol.
- Mae gwarchod byd natur a bioamrywiaeth yn bwysig er mwyn datgarboneiddio. Yn Ynys Môn a Gwynedd ceir cynefinoedd a rhywogaethau amrywiol sy’n storio’r carbon sy’n cyfrannu at lefel nwyon tŷ gwyrdd.
- Mae amaethyddiaeth yn sector bwysig i Fôn a Gwynedd ac mae angen cefnogi ein ffermwyr i ddatblygu ffermio sy’n fwy cynaliadwy er mwyn cyfrannu at ddatgarboneiddio.
- Mae cynnal dyfodol gwyrdd yn flaenoriaeth i gymunedau Môn a Gwynedd. Mae sgysiau efo trigolion wedi amlygu’r awch am ardaloedd eco-gyfeillgar sy’n gwneud y mwyaf o’u hadnoddau naturiol.

Cymdeithasol:

- Mae pryder am lefel gordewdra ymysg plant 4-5 oed ar draws y rhanbarth, â’r canran uchaf o blith holl siroedd rhanbarth Gogledd Cymru yma yn ein hardal ni. Mae tystiolaeth yn awgrymu bod y ganran yn debygol o godi o ganlyniad i effaith Covid-19 a’r cyfnod clo.
- Mae Covid-19 yn debygol o gael effaith hirdymor ar iechyd y boblogaeth. Mae hyn yn cynnwys yr effaith ar iechyd meddwl a chorfforol (er enghraifft, Covid Hir) a gwaethygu nifer yr anghydraddoldebau iechyd oedd eisoes yn bodoli.
- Amlygwyd diffyg trafndiaeth gyhoeddus fel her enfawr i gymunedau cefn gwlad. Roedd amllder gwasanaethau bws yn golygu ei bod yn anodd i drigolion gyrraedd cyfleusterau a gwasanaethau, ac mae’n debygol o effeithio’n waeth ar rai grwpiau, er enghraifft, pobl anabl, pobl ifanc a phobl hŷn.
- Mae ysbryd cymunedol yn un o brif asedau’r ddwy sir ac amlygwyd hyn ym mharodrwydd trigolion i helpu ei gilydd yn ystod cyfnod Covid-19.
- Mae diffyg cyswllt digidol yn rhwystr i bobl a busnesau’r ddwy sir. Mae gweithio ac addysgu o bell yn ystod cyfnod Covid-19 wedi amlygu pwysigrwydd argaeledd band-eang.

Economaidd:

- Rhagwelir newidiadau mewn sectorau gwaith ac yn y patrwm gwaith i'r dyfodol. Mae angen sicrhau cyfleoedd hygyrch i bawb mewn galwedigaethau fel gwyddoniaeth a thechnoleg.
- Mae canran uchel o bobl Ynys Môn a Gwynedd yn gweithio yn y galwedigaethau crefftau medrus (sy'n cynnwys ffermwyr a gweithwyr amaeth). Mae Brexit a'r lleihad mewn grantiau a chymorth ariannol wedi cael effaith ar y sector yma.
- Mae tlodi o bob math yn bryder ar draws y ddwy sir. Mae gennym un o'r canrannau uchaf yng Nghymru o dlodi tanwydd. Roedd yr ymateb i'r llyfrynnau drafft yn amlygu pryder am dlodi, mewn cyfnod ble mae costau byw o bob math yn codi.
- Mae swyddi cyflogau isel yn bryder mawr ac roedd sicrhau swyddi gwerth uchel yn flaenoriaeth i gymunedau a thrigolion y ddwy sir. Yn ogystal â'i effaith ar yr economi, mae hefyd yn ei gwneud yn anodd cadw pobl ifanc yn y sir, ac felly'n effeithio ar yr iaith Gymraeg.
- Mae prisiau a fforddiadwyedd tai yn un o brif bryderon cymunedau lleol ar draws y ddwy sir ac yn cael effaith negyddol ar lesiant cymdeithasol, diwylliannol, ieithyddol ac economaidd ardaloedd. Pryder arall y mae cymunedau wedi sôn amdano yw'r sefyllfa ail dai / tai haf. Un dangosydd yw'r cynnydd mewn 'troseddau casineb' sydd wedi ei adrodd gan yr Heddlu.
- Mae twristiaeth yn cyfrannu at economïau Môn a Gwynedd ac yn sector gwaith pwysig, ond hefyd yn her ychwanegol i wasanaethau lleol a byd natur. Fe gafodd Covid-19 effaith negyddol ar sector llety a bwyd y wlad o ganlyniad i'r cyfyngiadau, ac mae hyn wedi bod yn fwy amlwg mewn ardaloedd sy'n dibynnu ar dwristiaeth.
- Mae pryder am gyflwr economi leol y 'stryd fawr' neu 'ganol y dref'. Amlygwyd hyn ym Mangor, Caergybi a sawl tref arall.
- O'i gymharu â ffigwr Cymru gyfan, mae canran uchel o ymadawyr ysgol blwyddyn 11 yn ein hardal yn NEET (pobl nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant).
- Mae darpariaeth gofal plant yn ddarpariaeth bwysig i economi ein hardaloedd. Mae diffyg darpariaeth gynaliadwy yn effeithio ar gymunedau mewn rhai ardaloedd yn y ddwy sir a cheir pryder hefyd am nifer y darpariaethau cyfrwng Cymraeg sydd ar gael.

Diwylliannol:

- Mae'r amgylchedd naturiol yn adnodd hollbwysig sy'n cyfrannu at lesiant ac iechyd gan ei bod yn galluogi ein trigolion i fod yn actif yn yr awyr iach.
- Mae diffyg gweithgareddau i blant a phobl ifanc yn bryder i gymunedau Ynys Môn a Gwynedd ac mae pryder bod hyn yn arwain at ymddygiad gwrthgymdeithasol.
- Mae mannau gwyrdd yn hollbwysig i lesiant trigolion, ond mae angen gwneud yn siŵr fod mynediad hygyrch atynt fel bod modd i bawb eu defnyddio.
- Mae Safleoedd Treftadaeth y Byd yn cynnig cyfle i fagu balchder mewn bro a hanes (y Dirwedd Llechi a Chestyll Edward I), ond mae pryder ynghylch eu heffaith ar dwristiaeth a bod angen sicrhau buddion i gymunedau lleol.
- Roedd trigolion yn mynegi balchder bod gennym ddiwylliant cryf, bywiog sy'n cael ei adlewyrchu yn y nifer o gymdeithasau, eisteddfodau, Clybiau Ffermwyr Ifanc, sioeau a chyngherddau sy'n cael eu cynnal yn lleol.

Linc i'r wefan: www.llesiantgwyneddamon.org/cy

Atodiad 2: Sut byddwn yn gweithredu i'r dyfodol?

Mae Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn yn gweithredu yn unol â saith egwyddor arweiniol. Mae pump o'r rhain yn cydymffurfio â'r **pum ffordd o weithio** a amlinellir yn y Ddeddf a dau wedi eu hychwanegu gan y Bwrdd yn lleol. Bydd yr egwyddorion yma yn ein helpu i gydweithio'n well, osgoi ailadrodd camgymeriadau'r gorffennol ac yn mynd i'r afael â rhai o'r heriau yr ydym yn eu hwynebu i'r dyfodol:

Hyrwyddo'r iaith Gymraeg	<i>Mae'r iaith Gymraeg yn llinyn euraidd sy'n rhedeg drwy'r cynllun. Mae'n amcan sy'n torri ar draws holl waith y Bwrdd a rydym yn hyrwyddo'r defnydd o'r iaith ym mhob maes o'n gwaith ac yn gweithio gyda chymunedau i ddatblygu gwasanaethau a gweithgareddau trwy gyfrwng y Gymraeg.</i>
Lleihau anghydraddoldeb	<i>Byddwn yn parhau i dargedu adnoddau lleol a chenedlaethol o bwys i daclo anghydraddoldeb ac anfantais er mwyn cau'r bwlch sylweddol rhwng y cymunedau mwyaf breintiedig a'r cymunedau mwyaf difreintiedig.</i>
Meddwl am y tymor hir	Byddwn yn parhau i gasglu data i gael gwell dealltwriaeth o sut mae cymunedau yn edrych ar hyn o bryd, a sut y byddant yn edrych yn y dyfodol o ganlyniad i ffactorau fel newid demograffeg. Byddwn hefyd yn edrych i weld pa newidiadau cenedlaethol a rhyngwladol sydd ar y gorwel a cheisio dadansoddi'r effaith ar ein cymunedau ni. Drwy hyn gallwn gydweithio fel partneriaid a thrigolion i gynllunio'r gwasanaethau fydd eu hangen ar gyfer y dyfodol.
Atal problemau	Byddwn yn defnyddio data tueddiadau i adnabod y problemau fydd yn wynebu ein cymunedau yn y dyfodol ac yn datblygu a gweithredu cynlluniau i'w hatal. Byddwn yn cydweithio gyda chymunedau i'w galluogi i wneud mwy i atal problemau rhag datblygu a chefnogi rhaglenni all wneud gwahaniaeth go iawn yn y tymor hir.
Cydweithio yn well	Byddwn yn ceisio cael gwared â'r rhwystrau sy'n atal cydweithio effeithiol. Byddwn hefyd yn rhannu gwybodaeth ac arfer dda rhwng aelodau'r Bwrdd a'n trigolion am yr hyn sy'n cael ei wneud i wireddu amcanion a blaenoriaethau. Byddwn yn ystyried aelodaeth y Bwrdd yn rheolaidd ac yn sicrhau bod y partneriaid cywir yn cael eu cynnwys er mwyn cyflawni ein hamcanion.
Integreiddio	Byddwn yn gweithredu mewn ffordd fydd yn cyfrannu at fwy nag un amcan ble bo'n briodol ac yn unol ag amcanion llesiant cenedlaethol Llywodraeth Cymru. Byddwn yn ceisio integreiddio gwasanaethau os bydd tystiolaeth yn dangos y byddai hyn yn sicrhau'r canlyniadau gorau i'n cymunedau. Byddwn yn ystyried strategaethau a chynlluniau lleol a rhanbarthol eraill sy'n gweithio tuag at yr un amcanion neu amcanion tebyg ac yn cydweithio er mwyn eu cyflawni.
Cynnwys ein cymunedau	Mae gan ein trigolion a'n cymunedau rôl bwysig i'w chwarae wrth gynllunio gwasanaethau ar gyfer y dyfodol a byddwn yn sicrhau bod eu safbwyntiau a'u profiadau'n ganolog i'r broses o gynllunio gwaith y Bwrdd. Byddwn yn mabwysiadu'r Safonau Cyfranogi Cenedlaethol ar gyfer pob oedran ac yn sicrhau bod y Bwrdd yn gweithio o fewn y safonau hynny. Byddwn yn sicrhau bod pobl yn gallu cyfathrebu â'r Bwrdd yn eu hiaith a'u cyfrwng o'u dewis.

1.0 Cyflwyniad

Bu i Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn (BGC) gynnal ymgynghoriad ar eu Cynllun Llesiant Drafft (2023-2028) er mwyn darganfod a oedd pobl yn credu y bydd y cynlluniau sydd ganddynt yn helpu i wneud pethau'n well i bobl a'u cymunedau. Roeddent hefyd eisiau gwybod os oedd gan bobl unrhyw syniadau eraill am sut y gallent weithio gyda'i gilydd er budd ein cymunedau.

Roedd yr ymgynghoriad ar agor rhwng 12 Rhagfyr 2022 a 6 Mawrth 2023.

Roedd modd ymateb i'r holiadur ar wefannau ymgynghoriadau Cyngor Gwynedd a Chyngor Sir Ynys Môn. Cafodd ei hyrwyddo drwy 'pop-up' ar wefan Cyngor Gwynedd wrth i bobl ymweld â'r wefan. Roedd copiâu papur hefyd ar gael ym mhob llyfrgell yng Ngwynedd a Môn ac yn Siopau Gwynedd a Chyswllt Môn. Bu datganiad i'r wasg yn hyrwyddo'r ymgynghoriad ac anfonwyd e-byst i holl gynghorwyr Gwynedd a Môn. Cafodd yr ymgynghoriad ei hyrwyddo ar gyfryngau cymdeithasol y Bwrdd hefyd. Cafodd yr holiadur ei yrru yn ogystal i banel trigolion Cyngor Gwynedd i ganfod eu barn.

Cafwyd 499 o ymatebion i'r holiadur. Cafwyd 395 (79.2%) ymateb yn gyhoeddus ar y we, 102 (20.4%) gan Banel Trigolion Cyngor Gwynedd, a 2 (0.4%) ar ffurf copi papur.

Fel rhan o'r ymgynghori ar y cynllun, fe gynhaliwyd grwpiau ffocws gyda grwpiau allweddol yn y gymuned. Roedd rhain yn cynnwys digwyddiadau gyda Cyngor Pobl Hŷn Ynys Môn, Grŵp Llandrillo Menai Pwllheli, Grŵp Llandrillo Menai Llangefni a Clwb LHDTTC+ Gisda.

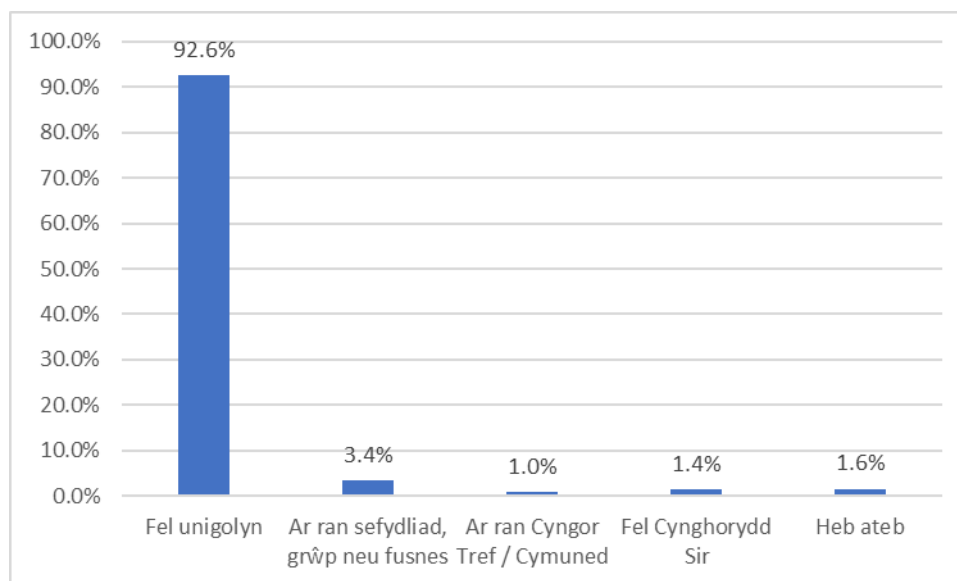
2.0 Amdanoch Chi

Cwestiwn 1: Ydych chi'n ymateb i'r ymgynghoriad yma...

Gweler o'r tabl isod (Tabl 1) fod y rhan fwyaf o'r ymatebwyr i'r holiadur wedi ateb fel unigolyn (92.6%, N=462). Cafwyd ymateb gan 12 (3.6%) sefydliad, grŵp neu fusnes, 5 (1.5%) cynghorydd sir a 3 (0.9%) Cyngor Tref neu Gymuned.

Tabl 1 – Nifer a chanran o'r ymatebwyr atebodd yr ymgynghoriad fel unigolyn, Cynghorydd Sir, ar ran sefydliad, grŵp neu fusnes, neu ar ran Cyngor Tref / Cymuned yn ogystal a'r nifer ddewisodd i beidio ateb y cwestiwn.

	Nifer	Canran
Fel unigolyn	462	92.6
Fel Cynghorydd Sir	7	1.4
Ar ran sefydliad, grŵp neu fusnes	17	3.4
Ar ran Cyngor Tref / Cymuned	5	1.0
Dim ateb	8	1.6
Cyfanswm	499	100.0

Graff 1 – Canran o'r ymatebwyr atebodd yr ymgynghoriad fel unigolyn, Cynghorydd Sir, ar ran sefydliad, grŵp neu fusnes, neu ar ran Cyngor Tref / Cymuned yn ogystal a'r nifer ddewisodd i beidio ateb.

Cwestiwn 2: Ym mha ardal llesiant ydych chi'n byw?

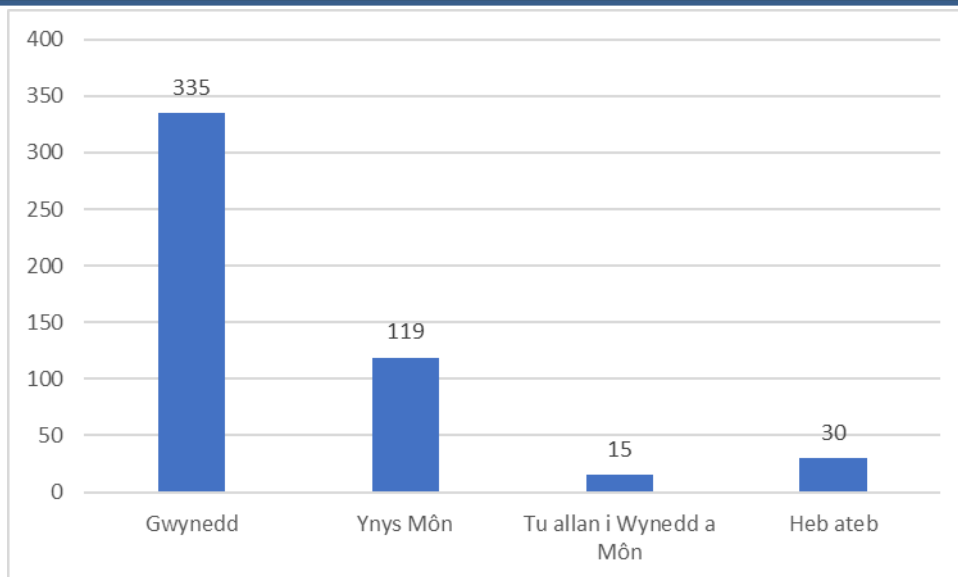
Gweler fod y rhan fwyaf o'r ymatebwyr yn byw yng Ngwynedd (67.1%, N=335), gyda bron i chwarter (23.8%, N=119) yr ymatebwyr yn byw ym Môn. Roedd yna gynrychiolaeth o bob ardal llesiant, er bod y niferoedd yn fychan iawn mewn rhai, fel y gwelir o'r tabl isod.

Tabl 2 – Nifer a chanran yr ymatebwyr oedd yn byw ym mhob awdurdod.

Awdurdod	Nifer	Canran
Ynys Môn	119	23.8
Gwynedd	335	67.1
Tu allan i Wynedd a Môn	15	3.0
Dim ateb	30	6.0
Cyfanswm	499	100.0

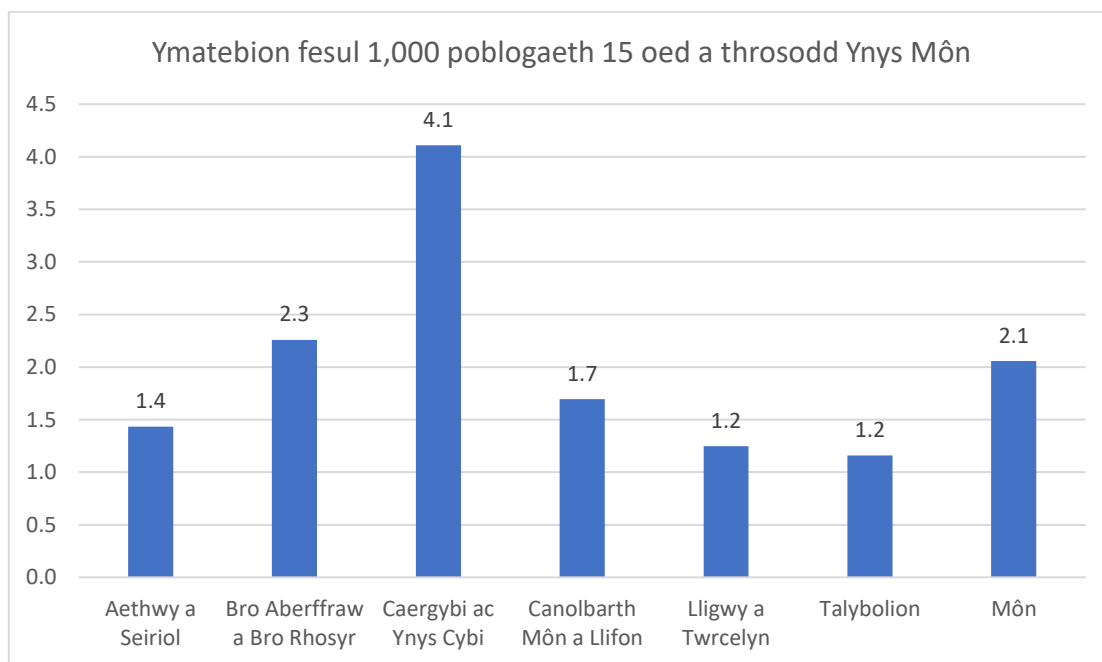
Tabl 3 – Nifer a chanran yr ymatebwyr oedd yn byw ym mhob Ardal Llesiant.

Ardal Llesiant	Nifer	Canran
Aethwy a Seiriol	15	3.0
Bro Aberffraw a Bro Rhosyr	14	2.8
Caergybi ac Ynys Cybi	47	9.4
Canolbarth Môn a Llifton	24	4.8
Lligwy a Twrcelyn	14	2.8
Talybolion	5	1.0
Bangor	69	13.8
Caernarfon	85	17.0
Dolgellau	50	10.0
Ffestiniog	17	3.4
Llŷn	45	9.0
Penllyn	9	1.8
Porthmadog	34	6.8
Tywyn	26	5.2
Tu allan i Wynedd a Môn	15	3.0
Heb ateb	30	6.0
Cyfanswm	499	100.0

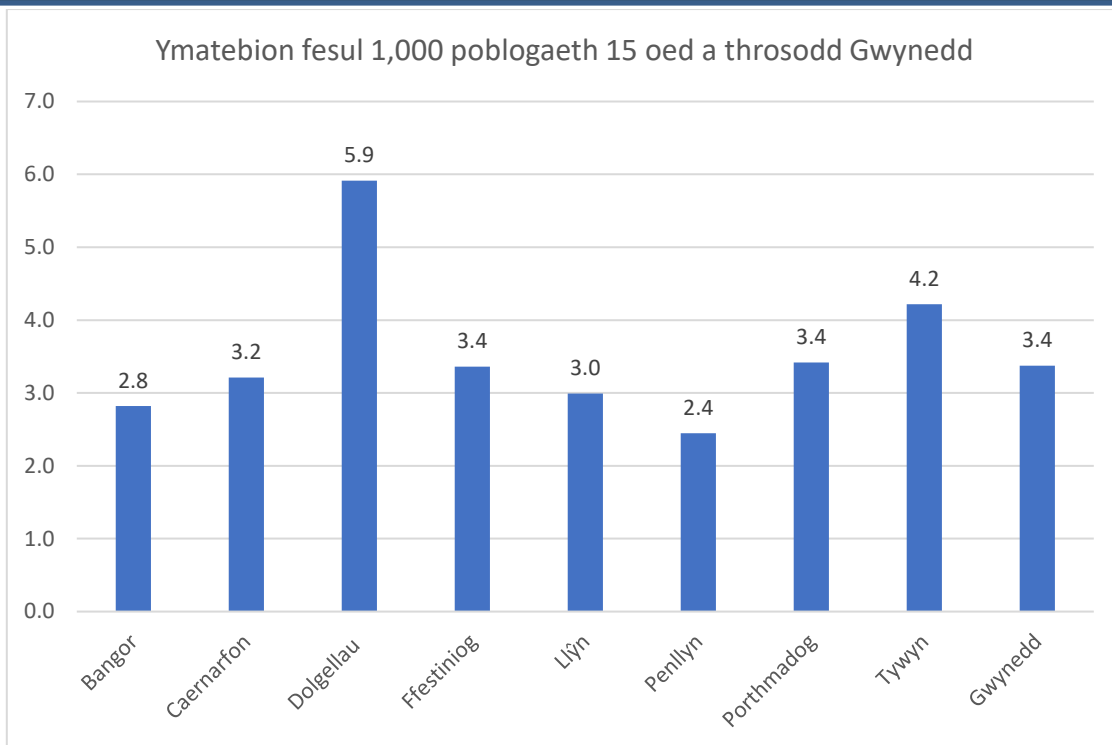

Graff 2 – Nifer yr ymatebwyr oedd yn byw ym mhob awdurdod.

Mae'n debyg ei bod yn well edrych ar y nifer sydd wedi ateb fesul 1,000 poblogaeth (ffigyrau Cyfrifiad 2021) ym mhob ardal. Fesul 1,000 o'r boblogaeth, ardal Caergybi ac Ynys Cybi sydd uchaf ym Môn ac ardal Dolgellau yng Ngwynedd.

Graff 3 – Nifer ymatebion fesul 1,000 o'r boblogaeth 15 oed a throsodd Ynys Môn fesul Ardal Llesiant.

Graff 4 – Nifer ymatebion fesul 1,000 o'r boblogaeth 15 oed a throsodd Gwynedd fesul Ardal Llesiant.

3.0 Amcanion Llesiant

Wrth ddefnyddio'r dystiolaeth yn yr Asesiadau Llesiant, mae'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus wedi adnabod tri Amcan Llesiant drafft:

- Rydym am weithio gyda'n gilydd i liniaru effaith tlogi ar lesiant ein cymunedau.
- Rydym am weithio gyda'n gilydd i flaenoriaethu lles a llwyddiant ein plant a phobl ifanc.
- Rydym am weithio gyda'n gilydd i gefnogi ein cymunedau i symud tuag at sero net carbon.

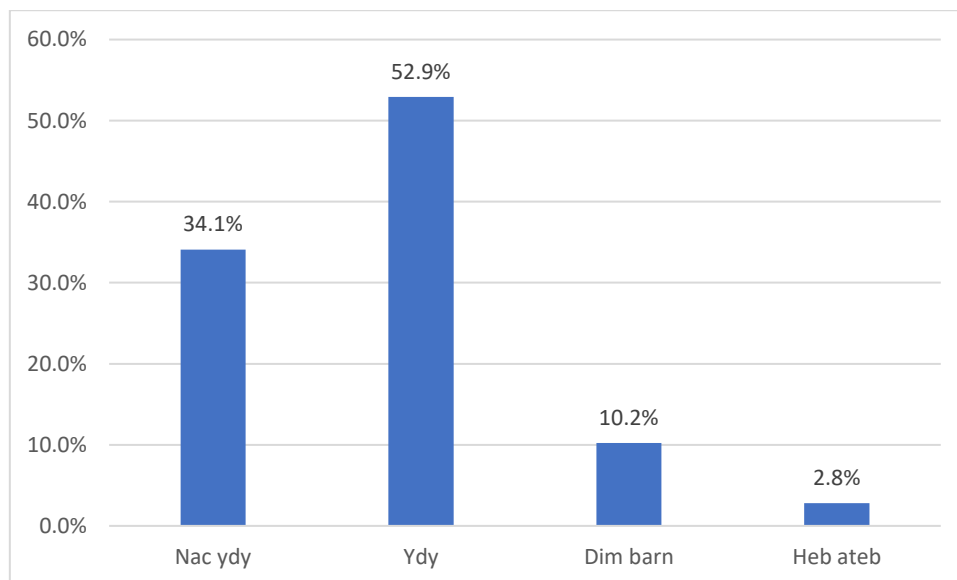
Bydd yr iaith Gymraeg yn llinyn euraidd sy'n rhedeg drwy'r cynllun.

Cwestiwn 3.1: Gan ystyried Amcan Llesiant 1 "Rydym am weithio gyda'n gilydd i liniaru effaith tlogi ar lesiant ein cymunedau" yn eich barn chi ydy'r uchelgais a'r hyn gallem ei wneud i gyflawni'r amcan dros y pum mlynedd nesaf yn gyraeddadwy?

Roedd ychydig dros hanner o'r ymatebwyr (52.9%, N=264) yn meddwl bod amcan llesiant 1 yn gyraeddadwy. Roedd ychydig dros draean o'r ymatebwyr (34.1%, N=170) yn anghytuno a 13.0% (N=65) o'r ymatebwyr hefo dim barn neu heb ateb.

Tabl 4 – Nifer a chanran ymatebion os ydy'r uchelgais a'r hyn gall ei wneud i gyflawni'r amcan dros y pum mlynedd nesaf yn gyraeddadwy gan ystyried Amcan Llesiant 1.

	Nifer	Canran
Ydy	264	52.9
Nac ydy	170	34.1
Dim barn	51	10.2
Dim ateb	14	2.8
Cyfanswm	499	100.0

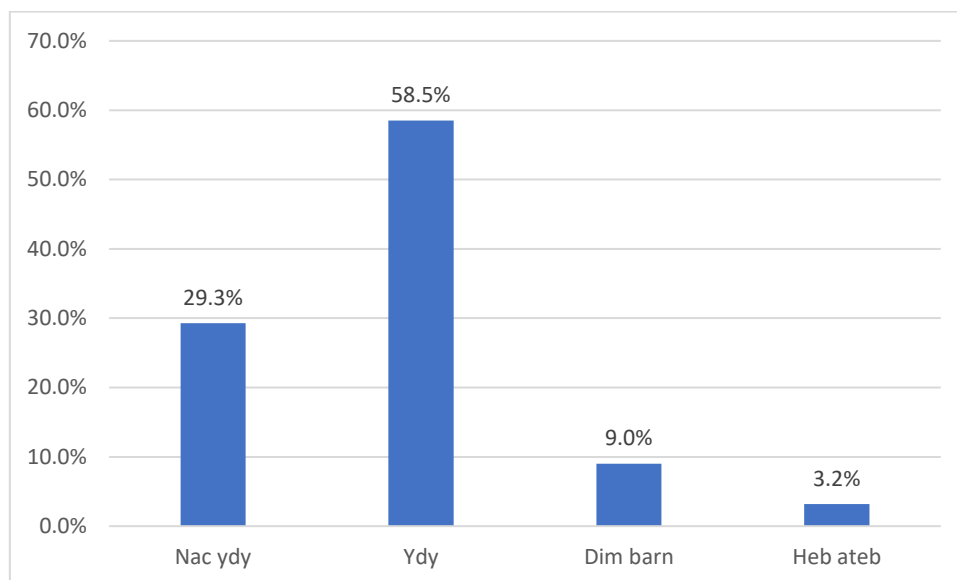
Graff 5 – Canran ymatebion os ydy'r uchelgais a'r hyn gall ei wneud i gyflawni'r amcan dros y pum mlynedd nesaf yn gyraeddadwy gan ystyried Amcan Llesiant 1.

Cwestiwn 3.2: Gan ystyried Amcan Llesiant 2 “Rydym am weithio gyda’n gilydd i flaenoriaethu lles a llwyddiant ein plant a phobl ifanc” yn eich barn chi ydy’r uchelgais a’r hyn gallem ei wneud i gyflawni’r amcan dros y pum mlynedd nesaf yn gyraeddadwy?

Roedd ychydig dros hanner yr ymatebwyr (58.5%, N=292) yn meddwl fod amcan llesiant 2 yn gyraeddadwy, gydag ychydig o dan draean (29.3%, N=146) yn anghytuno a 12.2% (N=61) o’r ymatebwyr hefo dim barn neu heb ateb.

Tabl 5 – Nifer a chanran ymatebion os ydy’r uchelgais a’r hyn gall ei wneud i gyflawni’r amcan dros y pum mlynedd nesaf yn gyraeddadwy gan ystyried Amcan Llesiant 2.

	Nifer	Canran
Ydy	292	58.5
Nac ydy	146	29.3
Dim barn	45	9.0
Dim ateb	16	3.2
Cyfanswm	499	100.0

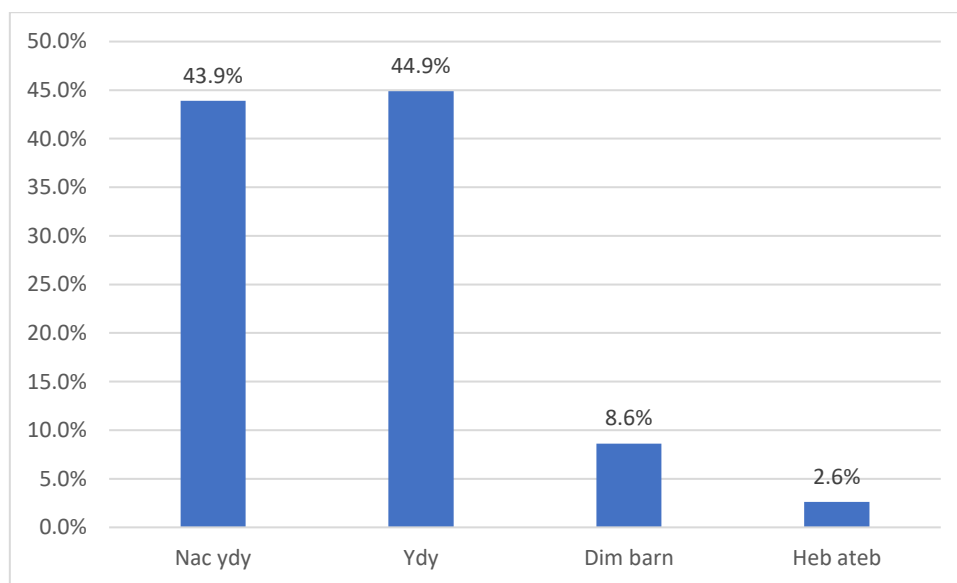
Graff 6 – Canran ymatebion os ydy’r uchelgais a’r hyn gall ei wneud i gyflawni’r amcan dros y pum mlynedd nesaf yn gyraeddadwy gan ystyried Amcan Llesiant 2.

Cwestiwn 3.3: Gan ystyried Amcan Llesiant 3 “Rydym am weithio gyda’n gilydd i gefnogi ein cymunedau i symud tuag at Sero Net Carbon” yn eich barn chi ydy’r uchelgais a’r hyn gallem ei wneud i gyflawni’r amcan dros y pum mlynedd nesaf yn gyraeddadwy?

Ychydig iawn o wahaniaeth oedd rhwng y rhai oedd yn meddwl bod amcan 3 yn gyraeddadwy ai peidio. Roedd bron i hanner yr ymatebwyr (44.9%, N=224) o’r farn ei fod yn gyraeddadwy gyda bron yr hanner arall (43.9%, N=219) ohonynt yn anghytuno. Nid oedd gan (11.2% (N=56) o’r ymatebwyr farn neu heb ateb y cwestiwn.

Tabl 6 – Nifer a chanran ymatebion os ydy’r uchelgais a’r hyn gall ei wneud i gyflawni’r amcan dros y pum mlynedd nesaf yn gyraeddadwy gan ystyried Amcan Llesiant 3.

	Nifer	Canran
Ydy	224	44.9
Nac ydy	219	43.9
Dim barn	43	8.6
Dim ateb	13	2.6
Cyfanswm	499	100.0

Graff 7 – Canran ymatebion os ydy’r uchelgais a’r hyn gall ei wneud i gyflawni’r amcan dros y pum mlynedd nesaf yn gyraeddadwy gan ystyried Amcan Llesiant 3.

Cwestiwn 3.3.1: Manylwch unrhyw wybodaeth ychwanegol i gefnogi eich ymatebion os gwelwch yn dda.

Roedd 253 wedi nodi gwybodaeth ychwanegol. Mae'r tabl isod yn nodi rhai o'r prif themâu gododd o'r sylwadau hynny. Noder fod yr rhan fwyaf o'r sylwadau sy'n ymwneud ag amddiffyn yr amgylchedd naturiol yn cael eu gwneud gan bobl sy'n cyfeirio at Parc Arfordirol Penrhos yn Ynys Môn.

Noder mai prif themâu gyda 10 neu fwy mewn nifer yn ymateb sydd wedi eu cynnwys ar gyfer Tablau ar y tudalennau nesaf.

Tabl 7—Y prif themâu a nodwyd fel ymateb i'r cyfle i nodi unrhyw wybodaeth ychwanegol i gefnogi'r ymatebion i'r cwestiwn.

Thema
Angen pwyslais ar amddiffyn ein hamgylchedd naturiol a bywyd gwylt sy'n gwella llesiant pobl
Uchelgeisiol, anodd eu gwireddu yn y sefyllfa bresennol (e.e. Oes cyllideb ar gael)
Anodd cyrraedd y targedau yma mewn ardal wledig lle nad oes cyfleusterau a gwaith
Angen mwy o gyngor am yr argyfwng hinsawdd (sero net carbon) cyn gweithredu
Dylid gadael pethau fel hinsawdd / net zero i'r Llywodraethau Cenedlaethol
Dim posib i'r cynllun lwyddo efo'r sefyllfa Costau Byw
Canmol / cytuno gyda'r amcanion
Angen mwy o wybodaeth er mwyn rhoi barn / gallu mesur
Angen buddsoddiad er mwyn cyrraedd yr amcanion
Gwaith a swyddi gwerth uchel ddylai fod y flaenoriaeth
Cynlluniau Net Zero am wneud rhai trigolion yn fwy tlawd
Angen mwy o ffocws ar blant a phobl ifanc
Angen buddsoddiad mewn ynni adnewyddadwy
Angen gweithredoedd pendant, nid geiriau
Angen gweithredoedd i ddelio gyda tlodi presennol

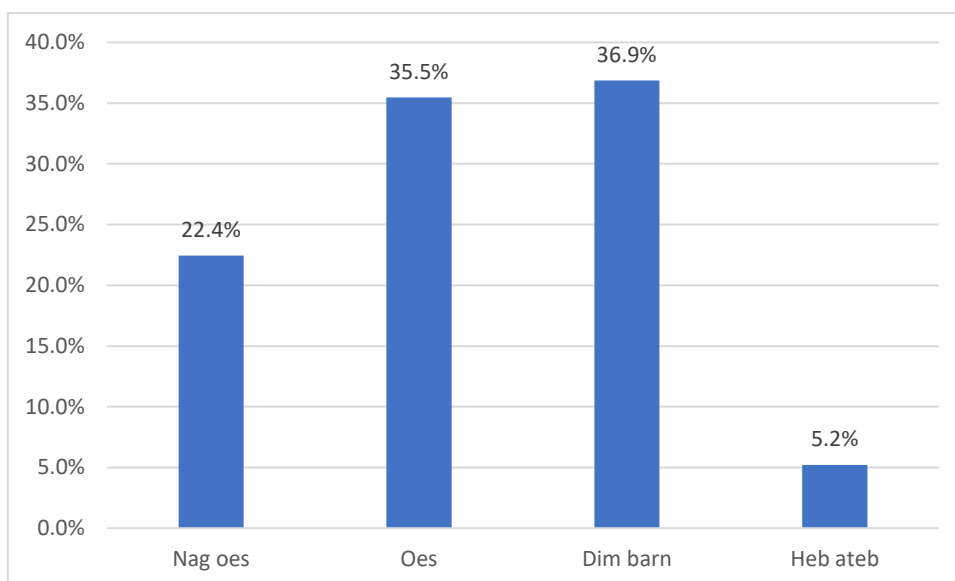
4.0 Prif Negeseuon Asesiadau Llesiant

Cwestiwn 4: O ystyried Atodiad 1 o'r ddogfen drafft Cynllun Llesiant 'Prif negeseuon o'r Asesiadau Llesiant a gwblhawyd yn 2022' yn eich barn chi oes unrhyw amcanion llesiant wedi eu colli sydd angen ystyriaeth?

Roedd bron i draean yr ymatebwyr (35.5%, N=177) yn meddwl fod yna amcanion llesiant wedi eu colli ac angen ystyriaeth. Roedd bron i chwarter (22.4%, N=112) yn meddwl nad oedd yna amcanion llesiant ar goll, tra roedd mwyafrif o'r ymatebwyr (36.9%, N=184) heb farn.

Tabl 8 – Nifer a chanran ymatebion os oes unrhyw amcanion llesiant wedi eu colli sydd angen ystyriaeth.

	Nifer	Canran
Oes	177	35.5
Nag oes	112	22.4
Dim barn	184	36.9
Dim ateb	26	5.2
Cyfanswm	499	100.0

Graff 8 – Canran ymatebion os oes unrhyw amcanion llesiant wedi eu colli sydd angen ystyriaeth

Cwestiwn 4.1: Manylwch unrhyw wybodaeth ychwanegol i gefnogi eich ymatebion os gwelwch yn dda

Roedd 151 o’r ymatebwyr wedi nodi gwybodaeth ychwanegol. Mae’r tabl isod yn nodi rhai o’r prif themâu a gododd o’u hymatebion. Cafwyd nifer o sylwadau yn ymwneud â gwarchod ardaloedd gwyrdd / natur lleol (rhai yn ymwneud â safleoedd penodol yn arbennig safle arfordirol Penrhos). Fel arall roedd y prif themâu yn ymwneud â iechyd, newid hinsawdd / yr amgylchedd lleol, a gwella chyflogaeth ac incwm yn yr ardal.

Tabl 9 –Y prif themâu a nodwyd fel ymateb i’r cyfle i nodi unrhyw wybodaeth ychwanegol i gefnogi’r ymatebion i Gwestiwn 4.

Thema
Amddiffyn ardaloedd gwyrdd, natur ar gyfer llesiant, coedwigoedd, mynediad i natur
Iechyd - iechyd meddwl, gordewdra, darpariaeth i bawb, gwasanaethau cymdeithasol / ataliol, addysg iechyd
Angen sylw i newid hinsawdd a gwarchod yr amgylchedd lleol
Gwella swyddi / incwm / cyflogau / cefnogaeth i fusnesau yn yr ardal
Angen cynnwys yr holl gymuned a grwpiau oedran wrth lunio’r Cynllun ac yn y cynlluniau
Trafnidiaeth gyhoeddus cynaliadwy a dibynadwy / problemau parcio / teithio llesol
Amheuan a fydd y Cynllun yn cyflawni / angen mwy o fanylder / angen meddwl ar raddfa llai

5.0 Themâu yn codi o'r grwpiau ffocws

Ydach chi'n cytuno gyda'r amcanion arfaethedig?

Ar y cyfan roedd y grwpiau ffocws yn cytuno gyda'r amcanion gan nodi eu bod yn canolbwyntio ar broblemau sy'n bodoli ym mywydau pawb. Cafwyd rhai pryderon am fanylder y cynlluniau ar hyn o bryd a'r angen am fesurau penodol i sicrhau monitro'r amcanion. Nodwyd hefyd na ddylai amcanion fod yn annibynnol ar ei gilydd ond yn hytrach yn dylanwadu ar ei gilydd. Roedd peth aneglurder am yr iaith Gymraeg fel llinyn euraidd sy'n rhedeg drwy'r cynllun gyda rhai yn awgrymu dylai'r iaith Gymraeg fod yn amcan ar ei ben ei hun.

Beth sydd ar goll?

Dyma restr o'r hyn roedd y grwpiau ffocws yn gredu oedd ar goll.

- Strategaeth ar gyfer pobl hŷn a'r angen i fod yn gymuned oed gyfeillgar
- Gwelliannau i wasanaethau iechyd meddwl
- Taclo unigrwydd yn enwedig mewn cymunedau gwledig
- Digartrefedd
- Gweithio gyda theuluoedd
- Blaenoriaethu cynhyrchwyr a ffermwyr lleol
- Canolbwyntio ar dai fforddiadwy
- Ffocws penodol ar yr hinsawdd
- Hyfforddiant i gyrff cyhoeddus ar faterion sensitif
- Angen helpu'r rheiny sydd mewn gwaith ond yn cael trafferthion ariannol
- Cymorth i gymunedau helpu eu hunain oresgyn tlodi
- Taclo'r broblem ail gartrefi / cartrefi gwyliau
- Hwyluso a hybu pobl i brynu ceir trydan
- Cyfleon am brofiadau gwaith yn brin
- Cynlluniau am ddyfodol ein hysgolion
- Angen llawer mwy o bwyslais ar greu swyddi i gadw pobl ifanc yn eu cymunedau

Roedd sylwad hefyd nad oedd cynrychiolaeth ar y Bwrdd gan bobl ifanc.

Ydi rhain yn gyraeddadwy?

Roedd rhai amheuan bod yr amcanion braidd yn rhy uchelgeisiol o fewn cyfnod o 5 mlynedd ond roedd hefyd consensws os byddai pawb yn cyd-weithio yn effeithiol y byddai hyn yn bosibl. Nodwyd hefyd bod angen bod yn glir ar sut roedd modd dal y Bwrdd i gyfrif am yr hyn fyddant yn weithredu ac fel nodwyd yn barod, bod angen mesurau clir i fesur llwyddiant gan gynnwys yr elfennau meddal.

Ydyn nhw ddigon uchelgeisiol?

O ran bod yn ddigon uchelgeisiol roedd y mwyafrif o'r grwpiau ffocws yn cytuno eu bod yn ddigon uchelgeisiol o ystyried yr hinsawdd ariannol ar hyn o bryd. Roedd ambell sylwad y gallai fod yn fwy uchelgeisiol drwy gynnwys rhai o'r materion oedd yn cael eu hystyried ar goll uchod.

6.0 Cydweithio

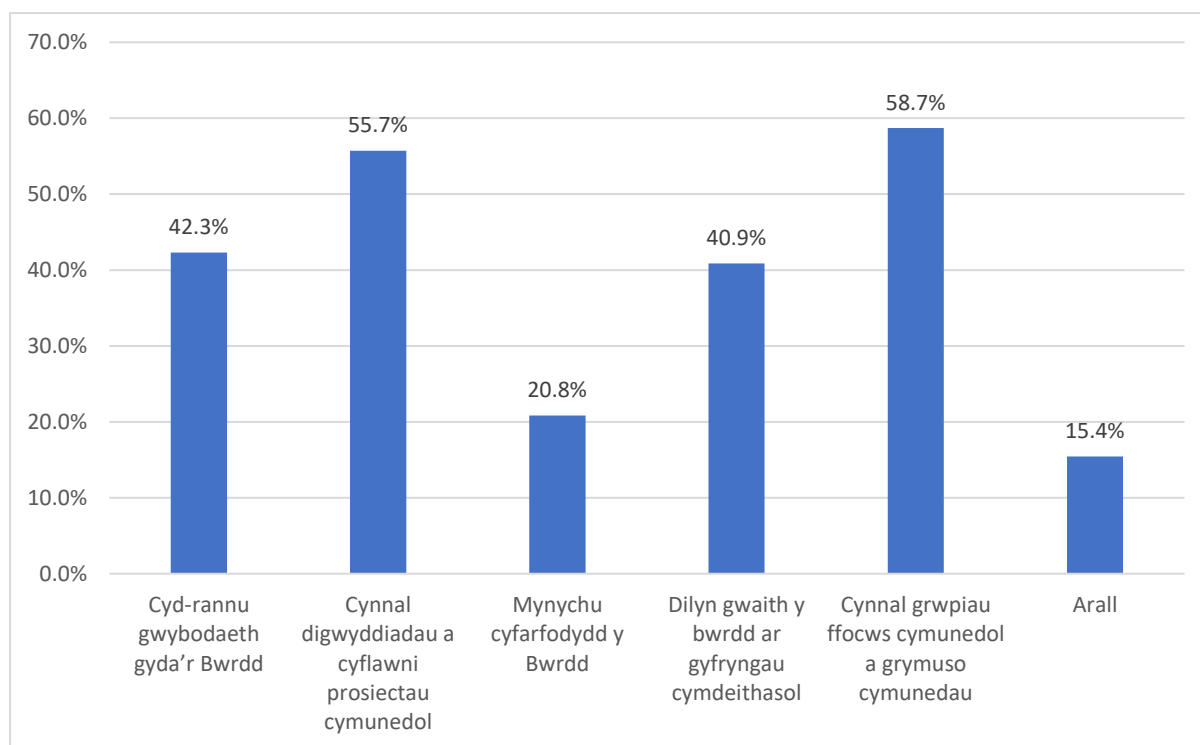
Cwestiwn 5: Rydym am i bawb fod yn rhan o'r gwaith o ddatblygu'r Cynllun i'r dyfodol, sut ydych yn meddwl y gallwch chi a'ch cymunedau ein helpu i gyflawni'r tri Amcan Llesiant dros y bum mlynedd nesaf?

Roedd hwn yn gwestiwn aml-ddewisol felly roedd posib dewis mwy nag un opsiwn yma. Gweler mai'r ddau opsiwn mwyaf poblogaidd oedd yr opsiynau oedd yn ymwneud â'r gymuned sef "cynnal grwpiau ffocws Cymunedol a grymuso cymunedau" (58.7%, N=293), a "chynnal digwyddiadau a chyflawni prosiectau Cymunedol" (55.7%, N=278). Roedd 42.3% (N=211) eisiau "cyd-rannu gwybodaeth gyda'r Bwrdd", 40.9% (N=204) eisiau "dilyn gwaith y bwrdd ar gyfryngau cymdeithasol", ac 20.8% (N=104) "eisiau mynychu cyfarfodydd y Bwrdd".

Tabl 10 – Nifer a chanran ymatebion ynglŷn a sut gall yr ymatebwyr a'u cymunedau helpu i gyflawni'r tri Amcan Llesiant dros y bum mlynedd nesaf.*

	Nifer	Canran
Cyd-rannu gwybodaeth gyda'r Bwrdd	211	42.3
Cynnal digwyddiadau a chyflawni prosiectau cymunedol	278	55.7
Mynychu cyfarfodydd y Bwrdd	104	20.8
Dilyn gwaith y bwrdd ar gyfryngau cymdeithasol	204	40.9
Cynnal grwpiau ffocws cymunedol a grymuso cymunedau	293	58.7
Arall	77	15.4

*Roedd modd i'r ymatebwyr ddewis mwy nac un opsiwn.

Graff 9 – Canran ymatebion ynglŷn a sut gall yr ymatebwyr a'u cymunedau helpu i gyflawni'r tri Amcan Llesiant dros y bum mlynedd nesaf.*

Nododd 15.4% (N=77) y byddent yn gallu helpu cyflawni'r tri amcan llesiant mewn ffordd arall. Roedd y ffyrdd eraill yma yn cynnwys y themâu â nodwyd yn y tabl isod.

Tabl 11 – Nifer a chanran y prif themâu a nodwyd fel ymateb i'r cyfle i nodi unrhyw wybodaeth ychwanegol ar ôl dewis 'Arall' fel ymateb i Gwestiwn 5.

Thema	Nifer	Canran
Sicrhau bod y gymuned yn cael llais - gan gynnwys pawb	29	40.8
Dal y Bwrdd i gyfrif / Herio bod y cynllun gael ei gwblhau	13	18.3
Dim pwynt - byth yn gwranddo	8	11.3
Sicrhau bod busnesau lleol yn cael mewnbwn	8	11.3

7.0 Sylwadau Pellach

Cwestiwn 6: Nodwch isod os oes gennych unrhyw sylwadau pellach am Gynllun Llesiant Drafft Gwynedd a Môn 2023-28 os gwelwch yn dda.

Roedd gan 138 o'r ymatebwyr sylwadau ychwanegol i'w gwneud. Mae rhai o'r prif themâu â godwyd yn cael eu nodi yn y tabl isod. Noder fod yr rhan fwyaf o'r sylwadau sy'n ymwneud â amddiffyn yr amgylchedd naturiol yn cael eu gwneud gan bobl sy'n cyfeirio at Parc Arfordirol Penrhos yn Ynys Môn.

Tabl 12 – Nifer a chanran y prif themâu a nodwyd fel ymateb i'r cyfle i nodi unrhyw sylwadau pellach.

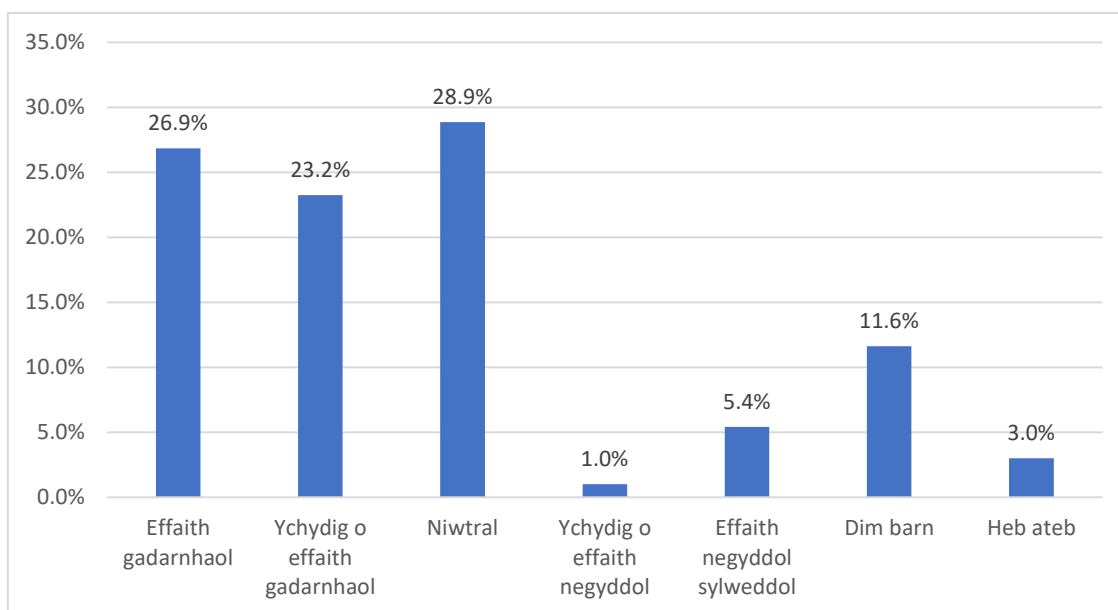
Thema	Nifer	Canran
Angen pwyslais ar amddiffyn ein hamgylchedd naturiol / safleoedd gwyrdd a natur	39	28.3
Angen cynnwys cymunedau i wneud penderfyniadau	19	13.8
Dylid sicrhau ei fod yn cael ei weithredu	18	13.0
Angen sicrhau cyfleon cyfartal i bawb	10	7.2
Angen llawer mwy o fanylion yn y cynllun	10	7.2

8.0 Effaith ar y Gymraeg**Cwestiwn 7: Beth ydych chi'n credu byddai effaith y gwaith hwn ar y Gymraeg, y cyfleoedd i'w ddefnyddio a'i statws o fewn y gymuned?**

Roedd hanner yr ymatebwyr (50.1%, N= 250) yn meddwl byddai'r cynllun yn cael effaith gadarnhaol ar yr iaith Gymraeg, 28.9% (N=144) yn meddwl y byddai'n cael effaith niwtral a 6.4% (N=32) yn meddwl y byddai'n cael effaith negyddol. Nid oedd gan 14.6% (N=73) o'r ymatebwyr farn ar effaith y cynllun ar yr iaith Gymraeg.

Tabl 13 – Nifer a chanran ymatebion ynglŷn ag effaith y gwaith hwn ar y Gymraeg, y cyfleoedd i'w ddefnyddio a'i statws o fewn y gymuned.

	Nifer	Canran
Effaith gadarnhaol	134	26.9
Ychydig o effaith gadarnhaol	116	23.2
Niwtral	144	28.9
Ychydig o effaith negyddol	5	1.0
Effaith negyddol sylweddol	27	5.4
Dim barn	58	11.6
Dim ateb	15	3.0
Cyfanswm	499	100.0

Graff 10 – Canran ymatebion ynglŷn ag effaith y gwaith hwn ar y Gymraeg, y cyfleoedd i'w ddefnyddio a'i statws o fewn y gymuned.

Cwestiwn : Unrhyw sylwadau i esbonio eich barn?

Roedd gan 122 o'r ymatebwyr sylwadau pellach i'w gwneud. Mae rhai o'r themâu a godwyd i'w gweld yn y tabl isod.

Tabl 14 – Nifer a chanran y prif themâu a nodwyd fel ymateb i'r cyfle i nodi unrhyw sylwadau pellach i esbonio eu barn.

Thema	Nifer	Canran
Cyfleon i unigolion ddysgu Cymraeg a bod yn rhan o gymuned ddwyieithog	33	27.0
Dathlu'r iaith a chefnogi cymunedau i ddefnyddio'r iaith	26	21.3
Pam bod angen pwyslais ar yr iaith Gymraeg - mwy o gost di-angen	23	18.9
Mwy o gyfleoedd gwaith yn yr ardal i gadw ein pobl ifanc yn eu cymunedau	20	16.4
Y ffaith bod yr iaith yn cael ystyriaeth drwy'r cynllun	16	13.1
Cadw unigolion/teuluoedd yn eu cymunedau Cymraeg drwy dai fforddiadwy	11	9.0
Anodd dweud heb weld y cynllun gweithredu	10	8.2

Cwestiwn : Oes yna unrhyw gyfleoedd yn eich barn chi i addasu'r hyn sydd yn cael ei gynnig er mwyn cael effaith fwy cadarnhaol ar y Gymraeg a defnydd ohoni, neu i gael gwared ar unrhyw effeithiau negyddol?

Atebodd 96 o'r ymatebwyr y cwestiwn yma. Mae'r tabl isod yn nodi'r prif themâu a godwyd o'r ymatebion.

Tabl 15 – Nifer a chanran y prif themâu a nodwyd fel ymateb i'r cyfle i nodi unrhyw gyfleoedd i addasu'r hyn sydd yn cael ei gynnig er mwyn cael effaith fwy cadarnhaol ar y Gymraeg a defnydd ohoni, neu i gael gwared ar unrhyw effeithiau negyddol.

Thema	Nifer	Canran
Darparu gwersi Cymraeg / hybu pobl di-Gymraeg i siarad Cymraeg	33	34.4
Gŵyl ar gyfer yr iaith Gymraeg i hybu diwylliant Cymreig	19	19.8
Peidio gorfodi Cymraeg ar bawb	14	14.6
Cyfathrebu yn ddwyieithog	11	11.5

Asesiad Effaith Cydraddoldeb (AEC) (yn cynnwys yr Iaith Gymraeg a'r Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol)

Enw'r Polisi neu'r Ymarfer	Cynllun Llesiant BGC Gwynedd ac Ynys Môn 2023-28		
Swyddog Cyfrifol / Pennaeth Adran (yn gyfrifol am y Polisi neu'r Ymarfer)	Sandra Lynne Thomas, Rheolwr Rhaglen, Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn		
Gwasanaeth / Adran	Tîm Arweinyddiaeth, Cyngor Gwynedd	Dyddiad Dechrau'r Asesiad	Rhagfyr 2022

Enw'r swyddog(ion) (a phartneriaid) sy'n llenwi'r AEC

Enw(au)	Teitl(au) Swydd	Llofnod(ion)
Cyngor Gwynedd	Prif Weithredwr	
Cyngor Sir Ynys Môn	Prif Weithredwr	
Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru	Prif Swyddog	
Cyfoeth Naturiol Cymru	Prif Weithredwr	
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	Prif Weithredwr	

*Ystyriwch ddefnyddio teitlau swydd yn unig wrth gyhoeddi

Fersiwn y Ddogfen	Dyddiad Adolygu	Disgrifiwch y Newidiadau'n Fras	AEC wedi'i Gymeradwyo gan Swyddog Cyfrifol / Pennaeth Adran / Gwasanaeth / Pwyllgor	
V1 – V3	12/22 – 03/23	Drafftiau cynnar, ymgynghori gyda partneriaid	Dyddiad y Cwblhawyd yr AEC	

V4	17/04/23	Fersiwn iw gyfieuthu			
V5	25/04/23	Fersiwn gorffenedig			

Cyflwyniad

Mae'r ddogfen hon yn dechlyn aml-ddefnydd sy'n sicrhau y gweithredir camau priodol i gydymffurfio â deddfwriaeth Asesiad Effaith Cydraddoldeb, [Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus](#) ac i ddangos ein bod wedi rhoi ystyriaeth briodol i'r angen i leihau canlyniadau anghyfartal sy'n deillio o anfantais economaidd-gymdeithasol wrth wneud penderfyniadau strategol dan y [Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol](#). Mae hefyd yn sicrhau ein bod yn cymryd camau priodol i gydymffurfio efo gofynion [Safonau'r Iaith Gymraeg](#) (Adran 44: Mesur yr Gymraeg (Cymru) 2011) i ystyried effaith penderfyniadau strategol a pholisi ar yr iaith.

Wrth gynllunio i gyflwyno polisi neu ymarfer newydd, neu adolygu un sy'n bodoli eisoes, neu iddi dorri gwasanaeth neu wneud penderfyniadau strategol, mae gofyn i ni ystyried a fydd y penderfyniad yn effeithio'n anghymesur ar bobl sy'n rhannu un neu fwy o [nodweddion gwarchoddedig](#) neu a fyddai'n medru creu canlyniadau anghyfartal yn sgil anfantais economaidd-gymdeithasol. Os yw'n debygol y bydd hyn yn digwydd, rhaid i ni weithredu'n briodol. Nid ein hatal rhag gwneud pethau yw bwriad y broses AEC, ond yn hytrach sicrhau ein bod wedi ystyried yr effaith. Mae'n ein helpu i ganolbwyntio ar y camau y gallwn eu gweithredu i ddileu a/neu liniaru unrhyw effaith anghymesur neu wahaniaethol a chyflwyno mesurau i weld cynnydd mewn cyfleoedd cyfartal.

I gydymffurfio â'r [Ddyletswydd Gyffredinol](#) a'r [Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol](#), rhaid rhoi 'sylw ddyledus' (neu ystyried yr angen yn gydwybodol) i: ddileu gwahaniaethu, gweld cynnydd mewn cyfleoedd cyfartal a meithrin perthnasau da a'r angen i leihau canlyniadau anghyfartal sy'n deillio o anfantais economaidd-gymdeithasol. Po fwyaf perthnasol a phosib yw'r effaith, po fwyaf yw'r gofyn i ystyried y ddyletswydd. Bydd y Ddyletswydd Gyffredin yn fwy perthnasol i rai swyddogaethau nag eraill ac fe allant hefyd fod yn fwy perthnasol i rai nodweddion gwarchoddedig nac eraill. Rhaid cyflawni'n dyletswydd yn fanwl, gyda meddwl agored a rhaid ei hystyried ar adeg y bydd yn gwneud gwahaniaeth i'n penderfyniadau. Rhaid asesu effaith polisiau sydd o berthnasedd uchel bob amser, megis penderfyniadau cyllidebol strategol, rhaglenni grantiau, newidiadau i ddarpariaeth gwasanaeth (yn cynnwys atal neu ad-drefnu gwasanaethau), a pholisiau recriwtio neu dâl. Gweler [Canllawiau Asesu Effaith](#) y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol (EHRC) a'r am arweiniad pellach. Ni ellir dirprwyo ein dyletswydd i gydymffurfio â'r ddeddfwriaeth hon.

Dylai'r ffurflen hon ddangos pa gamau a gymerwyd i gynnal yr asesiad yn cynnwys gwaith ymgysylltu/ymgyngori perthnasol, y wybodaeth a gafodd ei hystyried, canlyniadau'r asesiad ac unrhyw benderfyniadau a wnaed yn sgil y canlyniadau hynny. Dylid cyhoeddi'r AEC os yw'n dangos y bydd effaith sylweddol (neu debygol) ar ein gallu i gyflawni'r Ddyletswydd Gyffredinol.

Manteision cynnal AEC:

- Cael gwell dealltwriaeth o'r bobl fyddai'n cael eu heffeithio gan y polisi neu'r ymarfer
- Medru diwallu anghenion gwahanol yn well a bod yn fwy hygyrch a chynhwysol
- Galluogi cynllunio i lwyddo - mae'n nodi'r peryglon posib a chanlyniadau anfwriadol cyn gwneud unrhyw ddifrod
- Galluogi gwell cynllunio fydd yn gwneud penderfyniadau rhagweithiol yn hytrach na rhai adweithiol, gan osgoi gorfod dadwneud penderfyniadau fyddai â goblygiadau ar gostau ac ar enw da
- Dangos fod penderfyniadau wedi cael eu gwyntyllu'n llawn ac wedi ystyried barn y bobl fydd yn cael eu heffeithio
- Ein galluogi ni i reoli disgwyliadau wrth egluro'r cyfyngiadau yr ydym yn gweithio oddi mewn iddynt (e.e. cyllideb)
- Helpu i osgoi risgiau a gwella canlyniadau i unigolion
- Gwneud i ffwrdd ag ymarferion amhriodol neu newidiol a dileu gwahaniaethu sefydliadol
- Sicrhau bod y Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal a bod y penderfyniadau yma'n diogelu ac yn hyrwyddo'r defnydd a wneir o'r iaith Gymraeg.

Mae'r ddogfen hon yn ymddangos yn un hir, ond yn ogystal â chynnwys camau angenrheidiol y broses, mae hefyd yn cynnwys nodiadau canllaw yn y meysydd allweddol i'ch cynorthwyo wrth gynnal AEC. Ceir dolenni ychwanegol i wybodaeth bellach hefyd i'ch cynorthwyo. Ceir mwy o wybodaeth ar GIG/CLILC PSED/ AEC [fan hyn](#).

Camau Asesu Effaith Cydraddoldeb a'r Iaith Gymraeg

- Cam 1 - Nodi Prif Nodau ac Amcanion y Polisi neu'r Ymarfer
- Cam 2 - Data, Ymgysylltu ac Asesu'r Effaith
- Cam 3 - Caffael a Phartneriaethau
- Cam 4 - Ymdrin ag Effaith Andwyol neu Anghyfreithlon a Chryfhau'r Polisi neu'r Ymarfer
- Cam 5 - Penderfynu Mynd Ymlaen
- Cam 6 - Camau Gweithredu a Threfniadau i Fonitro'r Canlyniadau ac Adolygu Data
- Cam 7 - Cyhoeddi'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb

Nodyn Pwysig i'r Swyddog/ion sy'n cynnal yr asesiad:

Mae'n bwysig fod yr AEC yn cael ei gwblhau pan fo'r polisi neu'r ymarfer yn cael ei ddatblygu er mwyn medru defnyddio darganfyddiadau'r AEC i ddylanwadu ar y polisi neu'r ymarfer a'i siapio. Argymhellir fel isafswm i'r asesiad gael ei gwblhau gan swyddog arweiniol sy'n gyfrifol am y polisi neu'r ymarfer, arbenigwr yn y maes a chyfaill beirniadol gydag o leiaf un person sydd wedi derbyn hyfforddiant ffurfiol ar AEC. Fel rhan o'r broses wneud penderfyniadau, mae angen cyflwyno'r ddogfen hon i'r sawl sy'n gwneud y penderfyniad ynghyd â drafft o'r polisi neu'r ymarfer.

Os ydych yn datblygu strategaeth neu gynllun lefel uchel nad yw'n cynnwys digon o fanylion i ddangos sut y bydd yn effeithio ar unigolion neu grwpiau (h.y. pan fydd cynlluniau a gweithrediadau'n gorwedd o dan y strategaeth fydd yn penderfynu hyn), dylech barhau i gynnal yr Asesiad Effaith Cydraddoldeb llawn. Efallai y bydd angen i chi gwblhau Asesiadau Effaith Cydraddoldeb eraill ar y cynlluniau a'r camau gweithredu sydd

o dan y strategaeth lefel uchel. Bydd hyn yn sicrhau eich bod yn dangos eich bod wedi rhoi ystyriaeth briodol i gydymffurfio â'r [Ddyletswydd Gyffredinol](#), [Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus](#), [Safonau'r Iaith Gymraeg](#) a'r [Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol](#).

Os yw eich polisi neu ymarfer yn deillio o gyfarwyddyd gan Lywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru neu Awdurdod Lleol, dylech barhau i asesu effaith hyn yn lleol i nodi unrhyw effaith wahaniaethol yn sgil gwahaniaeth lleol.

Dylech ystyried p'un ai yw digwyddiadau eraill, megis Covid-19, Brexit, Black Lives Matter ac ati wedi tynnu sylw at anghydraddoldebau neu wedi eu dwysáu sy'n gofyn i chi roi sylw iddynt wrth i chi weithio trwy'r AEC.

CAM 1 - Nodi Prif Nodau ac Amcanion y Polisi neu'r Ymarfer

1. **Beth sy'n cael ei asesu?** (Cliciwch ddwywaith ar y bocsy(ys) perthnasol (x) a dewiswch 'wedi'i dicio' fel sy'n briodol)

- Polisiâu, ymarfer neu weithdrefnau newydd neu sy'n cael eu hadolygu (sy'n addasu darpariaeth gwasanaeth neu arferion cyflogaeth)
- Adolygiad gwasanaeth neu gynigion ad-drefnu sy'n effeithio ar y gymuned a/neu staff, e.e. darpariaeth blynnyddoedd cynnar, gofal, addysg
- Cynigion effeithlonrwydd neu arbedion, e.e. sy'n arwain at newid cyfleusterau cymunedol, cyfleoedd cefnogaeth neu gyflogaeth
- Gosod dyraniadau cyllideb ar gyfer y flwyddyn ariannol newydd a chynllunio ariannol strategol
- Penderfyniadau sy'n effeithio ar ddefnyddwyr gwasanaeth, gweithwyr neu'r gymuned ehangach yn cynnwys comisiynu/digomisiynu neu adolygu gwasanaethau
- Cynigion prosiect newydd sy'n effeithio ar staff, cymunedau neu ar hygyrchedd i'r amgylchedd adeiledig, e.e. gwaith adeiladu newydd neu addasiadau i adeiladau presennol, symud i wasanaethau ar-lein, hunanwasanaeth, newid lleoliad
- Digwyddiadau Cyhoeddus Mawr
- Gweithredu Strategaeth/Cynlluniau/Deddfwriaeth Genedlaethol yn lleol (cyfeiriwch at unrhyw AEC cenedlaethol ac ystyried effaith leol)
- Cyfarwydddeb a bwriad strategol, yn cynnwys y rhai y mae Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol a Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yn eu datblygu sy'n effeithio ar swyddogaethau cyrff cyhoeddus
- Cynlluniau tymor canolig i'r tymor hir (er enghraifft, cynlluniau corfforaethol, cynlluniau datblygu, darparu gwasanaeth a chynlluniau gwella)
- Gosod amcanion (er enghraifft, amcanion llesiant, amcanion cydraddoldeb, strategaeth Iaith Gymraeg)
- Penderfyniadau caffael a chomisiynu mawr
- Penderfyniadau sy'n effeithio ar y gallu (yn cynnwys gan bartneriaid allanol) i gynnig cyfleoedd a gwasanaethau yn y Gymraeg
- Eraill, eglurwch yn y bocsy isod:

2. **Beth yw nodau, amcanon a chanlyniadau arfaethedig y polisi neu'r ymarfer?**

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 wedi creu Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC) ar gyfer pob ardal awdurdod lleol yng Nghymru i sicrhau bod cyrff cyhoeddus yn cydweithio i greu gwell dyfodol i bobl Cymru. Mae Gwynedd ac Ynys Môn yn cydweithio fel un Bwrdd.

Mae BGC Gwynedd ac Ynys Môn yn cynnwys y ddau Gyngor Sir, Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a Chyfoeth Naturiol Cymru ynghyd â nifer o sefydliadau eraill, e.e. Grŵp Llandrillo Menai, Heddlu Gogledd Cymru, Mantell Gwynedd, Medrwn Môn, Prifysgol Bangor, cynrychiolwyr y sector tai, ac ati.

Bob pum mlynedd, mae asesiad o lesiant lleol yn cael ei gyhoeddi ac yn cynnwys ymchwil manwl ar faterion economaidd, cymdeithasol a diwylliannol. Mae hefyd yn gyfle i drigolion ddweud beth sy'n dda am eu cymunedau a beth sydd ddim cystal. Cynhaliwyd yr Asesiadau Llesiant diwethaf yn ystod 2022. Mae'r Asesiadau Llesiant ar gael ar ein Gwefan.

Un o brif swyddogaethau statudol y BGC dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) (2015) yw cynhyrchu Cynllun Llesiant a fydd yn nodi sut fydd y BGC yn cydweithio i wella lesiant y bobl a'r cymunedau yng Ngwynedd ac Ynys Môn nawr ac yn y dyfodol. Mae'r Cynllun Llesiant yn cynrychioli'r gwerth ychwanegol a ellir ei gyflwyno drwy weithio yn arloesol ac ar y cyd fel partneriaid. Mae cyfnod y cynllun lesiant presennol 2018-2023 yn dirwyn i ben a bydd ein cynllun lesiant newydd yn ei le am y pum mlynedd nesaf 2023-2028.

Gan ddefnyddio'r dystiolaeth yn y gweithdai Asesiad Llesiant gydag aelodau'r BGC a'r ymgynghoriad cyhoeddus, mae'r BGC wedi adnabod **tri Amcan Llesiant**:

- Rydym am weithio gyda'n gilydd i liniaru effaith **tlodi** ar lesiant ein cymunedau.
- Rydym am weithio gyda'n gilydd i wella lles a llwyddiant **ein plant a'n pobl ifanc** er mwyn gwireddu eu llawn botensial.
- Rydym am weithio gyda'n gilydd i gefnogi ein gwasanaethau a'n cymunedau i symud tuag at **Sero Net Carbon**.

Yn ogystal, mae'n bwysig nodi bod y **Gymraeg** yn linydd euraidd sy'n rhedeg drwy'r cynllun. Rydym yn hyrwyddo'r defnydd o'r iaith ymhob agwedd o'n gwaith a byddwn yn gweithio gyda chymunedau i ddatblygu gwasanaethau a gweithgareddau drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn gyfle i rannu arfer dda, hybu'r iaith a sicrhau bod gan drigolion y ddwy sir fynediad at yr holl wasanaethau cyhoeddus drwy gyfrwng y Gymraeg. Enghraifft o hyn yw'r gwaith a gwblhawyd yn ddiweddar i annog a grymuso cwsmeriaid i ddefnyddio'r Gymraeg wrth gael mynediad at wasanaethau cyhoeddus. Byddwn hefyd yn ystyried datrysiadau i annog siaradwyr Cymraeg i chwilio am swyddi lle mae Cymraeg yn sgil allweddol. Manylir ar gamau pellach mewn perthynas â'r iaith Gymraeg o dan bob un o'r amcanion.

Ar gyfer pob amcan, mae camau a deilliannau cadarn ynghylch sut all y BGC gyflawni a sut mae'n cyfrannu at bob un o'r Nodau Llesiant yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

3. Pwy yw'r prif grwpiau ymgynghorol (budd-ddeiliaid)?

Noder: Ystyriwch gymunedau buddiant neu gymunedau lleoedd (lle mae pobl wedi'u grwpio efo'i gilydd oherwydd nodweddion penodol neu oherwydd lle maen nhw'n byw)

Y prif grwpiau ymgynghori ar gyfer Cynllun Llesiant Gwynedd ac Ynys Môn yw:

- Trigolion Gwynedd ac Ynys Môn – mae'r rhain wedi cael eu grwpio yn ardaloedd llesiant drwy'r Asesiadau Llesiant a gynhaliwyd yn 2021 a nodweddion penodol ar gyfer pob un o'r 14 ardal llesiant a ellir eu gweld yn yr asesiadau ar ein gwefan www.llesiantgwyneddamon.org Adnabuwyd ffactorau megis nodweddion y boblogaeth ac iaith, yr amgylchedd, cymdeithasol, economaidd a diwylliannol.
- Mae holl aelodau'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus – Statudol a gwahoddedigion, hefyd yn ran-ddeiliaid, ac maent yn cynnwys Grŵp Llandrillo Menai, Heddlu Gogledd Cymru, Mantell Gwynedd, Medrwn Môn, Prifysgol Bangor, cynrychiolwyr y sector tai, ac ati.

Ymysg y grwpiau yr ymgysylltwyd yn benodol â nhw yn ystod yr ymgynghoriad oedd:

- Grwpiau Cydraddoldeb gan gynnwys GISDA LGBTQ+
- Fforymau a grwpiau â diddordeb sy'n cynrychioli neu'n gweithio gyda phobl a/neu blant gyda nodweddion cydraddoldeb
- Pobl ifanc (Myfyrwyr Coleg Menai)
- Y Fforwm Pobl Hŷn a'r Cyngor Pobl Hŷn
- Panel Trigolion Cyngor Gwynedd
- Cyngorau Tref a Sir
- Cwmni Bro Ffestiniog

Rhyngweithio ar y cyfryngau cymdeithasol (Facebook a Twitter) – gwefannau partneriaid y BGC, gwefan Cyngor Gwynedd, gwefan Cyngor Sir Ynys Môn, e-newyddlenni aelodau etholedig a staff y Cyngor.

4. Ydi'r polisi'n ymwneud â, wedi'i ddylanwadu gan, neu wedi'i effeithio gan bolisiau neu feysydd gwaith eraill (mewnol neu allanol), e.e. AEC strategol os yw hwn yn AEC gweithredol neu i'r gwrthwyneb?

Noder: Ystyriwch hyn o ran gofynion statudol, polisiau lleol, penderfyniadau (partneriaeth) rhanbarthol, polisiau cenedlaethol, diwygio lles.

Mae'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb hwn yn ystyried y Cynllun yn ei gyfanrwydd. Bydd pob menter yn y Cynllun yn gofyn am Asesiad Effaith ar wahân naill ai ar y fenter yn ei chyfanrwydd neu ar rannau penodol ohono. Mae'n ddyletswydd ar yr arweinwyr prosiect unigol neu'r grŵp sy'n gyfrifol am y fenter i ymgymryd â'r Asesiad(au).

Rydym hefyd wedi cynnal adolygiad o gynlluniau strategol yr holl bartneriaid strategol yn enwedig mewn perthynas â'r Gymraeg, llesiant a newid hinsawdd. Mae ymarferiad tebyg ar y gweill ar gyfer y partneriaid anstatudol.

CAM 2 - Data, Ymgysylltu ac Asesu'r Effaith

Wrth lenwi'r adran hon, rhaid i chi ystyried a oes gennych ddigon o wybodaeth i lenwi'ch AEC, neu a oes angen cwblhau cyfnod o ymgysylltu/ymgynghori cyn parhau. Mae'r ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â'r broses AEC yn gofyn i chi **ymgysylltu â phobl sy'n cynrychioli budd y sawl sy'n rhannu un neu fwy o'r nodweddion gwarchoddedig a'u cynnwys yn y broses a'r sawl sydd â buddiant yn y modd yr ydych yn**

cyflawni eich swyddogaethau. Mae'r ddyletswydd economaidd-gymdeithasol yn gofyn i ni **ystyried lleisiau'r bobl yn y gymuned yn cynnwys y rhai hynny sydd wedi byw â phrofiad o anfantais economaidd-gymdeithasol.** Dylech ymgysylltu gyda chymunedau buddiant neu gymunedau lleoedd i ddeall a yw'ch cynigion yn effeithio mwy arnynt neu yn eu rhoi dan fwy o anfantais. Mae angen i hyn fod yn gymesur â'r polisi neu'r ymarfer sy'n cael ei asesu. Cofiwch y gall budd-ddeiliaid hefyd gynnwys ein staff ein hunain yn ogystal â sefydliadau partner.

Cyn cynnal gweithgarwch ymgysylltu penodol, dylech yn gyntaf ddefnyddio'r data o waith ymgynghori, ymgysylltu ac ymchwilio diweddar. Gall hyn fod ar bolisi perthnasol diweddar neu asesiadau diweddar a gynhaliwyd gan gydweithwyr neu ffynonellau eraill, e.e. [A yw Cymru'n Decach?](#), [Dogfen Data Cefndirol Gogledd Cymru](#), InfoBase Cymru, MALIC. Gall hyn helpu i fagu hyder ymysg grwpiau a chymunedau ein bod yn gweithredu ar yr hyn y maen nhw wedi'i ddweud. Os nad oes gennych fawr o wybodaeth, neu ddim hyd yn oed, o ymgysylltu blaenorol sy'n berthnasol i'r AEC hwn, dylech ymgymryd â rhywfaint o waith ymgysylltu gyda'ch budd-ddeiliaid a chyda grwpiau cynrychioli perthnasol i sicrhau nad ydych yn anghofio anghenion pob grŵp gwarchoddedig heb yn wybod i chi. Yn arferol nid yw hi'n dderbyniol i nodi'n y bydd polisi yn fanteisiol/anfanteisiol i bawb yn gyffredinol, ac felly bydd unigolion yn cael eu heffeithio'n gyfartal waeth beth fo'u nodweddion. Dylai'r dadansoddiad hwn fod yn fwy cadarn na hyn, yn dangos eich bod wedi ystyried yr holl dystiolaeth sydd ar gael ac wedi rhoi sylw i unrhyw fylchau neu wahaniaethau. Efallai y bydd angen camau penodol i ymdrin ag anfantais sy'n bodoli neu i ddiwallu gwahanol anghenion.

Gall **Egwyddorion Gunning**, a sefydlwyd o achosion llys blaenorol, helpu i sicrhau ein bod yn defnyddio tegwch wrth ymgysylltu ac ymgynghori:

Egwyddor 1: Rhaid ymgynghori pan fo'r cynigion dal yn cael eu ffurfio. Ni ddylech fod wedi penderfynu yn barod.

Egwyddor 2: Rhaid cyflwyno rhesymau digonol i ganiatáu ystyriaeth ac ymateb deallus. Ydi'r bobl wedi cael y wybodaeth a'r cyfle i ddylanwadu?

Egwyddor 3: Rhaid rhoi digon o amser i ystyried ac ymateb. A yw'r ymgynghoriad yn ddigon hir o gofio'r amgylchiadau?

Egwyddor 4: Rhaid mynd ati'n gydwysbodol i ystyried cynnyrch yr ymgynghori wrth benderfynu'n derfynol.

5. **Ydych chi wedi cydymffurfio â'r ddyletswydd i ymgysylltu yn unol â'r hyn a ddisgrifir uchod ac a ydych chi wedi derbyn digon o wybodaeth i fynd ymlaen?**

Do X

Naddo

(*dileer fel sy'n briodol X*)

6. **Os do, pa weithgarwch wnaethoch chi ei gynnal a gyda phwy?**

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad ar y cynllun Llesiant drafft o 13 Rhagfyr 2022 hyd 6 Mawrth 2023 i gyflwyno ac egluro'r blaenoriaethau drafft i'r cyhoedd, partneriaid a sefydliadau lleol a chodi ymwybyddiaeth o'r cyfle iddynt gymryd rhan yn yr ymarferiad drwy gwblhau holiadur ar-lein byr ar wefan Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn gan gysylltu â holiadur Limesurvey a lwyfannwyd ar wefan Cyngor Gwynedd.

[Cynllun Llesiant Gwynedd ac Ynys Môn \(llesiantgwyneddamon.org\)](https://www.gwynedd.gov.uk/lesiantgwynedd/mon.org)

Hefyd, roedd copïau papur ar gael mewn llyfrgelloedd ac ardaloedd derbynfa cyhoeddus yng Ngwynedd ac Ynys Môn ac roedd copïau ar ffurfiau eraill ar gael ar gais.

Fe ymatebodd 499 i'r holiadur (gan gynnwys Panel Trigolion Gwynedd):

Tabl 1 – Nifer a chanran o'r ymatebwyr atebodd yr ymgynghoriad fel unigolyn, Cynghorydd Sir, ar ran sefydliad, grŵp neu fusnes, neu ar ran Cyngor Tref / Cymuned yn ogystal a'r nifer ddewisodd i beidio ateb y cwestiwn.

	Nifer	Canran
Fel unigolyn	462	92.6
Fel Cynghorydd Sir	7	1.4
Ar ran sefydliad, grŵp neu fusnes	17	3.4
Ar ran Cyngor Tref / Cymuned	5	1.0
Dim ateb	8	1.6
Cyfanswm	499	100.0

Cafodd cynifer o bobl â phosib yng Ngwynedd ac Ynys Môn eu hannog i gwblhau a dychwelyd yr holiadur. Rhyddhawyd datganiad i'r wasg ar 16 Ionawr 2023. Cafodd hwn ei ryddhau gan y ddau Gyngor, gyda'r neges hefyd yn cael ei rhaedru drwy bartneriaid y BGC, ar y cyfryngau cymdeithasol ac e-newyddlenni. Cafodd aelodau etholedig a chynghorau cymuned eu hysbysu drwy e-bost uniongyrchol a bu i staff yn y ddau Gyngor hefyd dderbyn gwybodaeth mewn rhai bwletinâu staff.

Cwestiwn 2: Ym mha ardal llesiant ydych chi'n byw?

Gweler fod y rhan fwyaf o'r ymatebwyr yn byw yng Ngwynedd (67.1%, N=335), gyda bron i chwarter (23.8%, N=119) yr ymatebwyr yn byw ym Môn. Roedd yna gynrychiolaeth o bob ardal llesiant, er bod y niferoedd yn fychan iawn mewn rhai, fel y gwelir o'r tabl isod.

Tabl 2 – Nifer a chanran yr ymatebwyr oedd yn byw ym mhob awdurdod.

Awdurdod	Nifer	Canran
Ynys Môn	119	23.8
Gwynedd	335	67.1
Tu allan i Wunedd a Môn	15	3.0
Dim ateb	30	6.0
Cyfanswm	499	100.0

Tabl 3 – Nifer a chanran yr ymatebwyr oedd yn byw ym mhob Ardal Llesiant.

Ardal Llesiant	Nifer	Canran
Aethwy a Seiriol	15	3.0
Bro Aberffraw a Bro Rhosyr	14	2.8
Caergybi ac Ynys Cybi	47	9.4

Canolbarth Môn a Llifon	24	4.8
Lligwy a Twrcelyn	14	2.8
Talybolion	5	1.0
Bangor	69	13.8
Caernarfon	85	17.0
Dolgellau	50	10.0
Ffestiniog	17	3.4
Llŷn	45	9.0
Penllyn	9	1.8
Porthmadog	34	6.8
Tywyn	26	5.2
Tu allan i Wynedd a Môn	15	3.0
Heb ateb	30	6.0
Cyfanswm	499	100.0

Bu i ni gysylltu â chynifer o grwpiau â diddordeb â phosib, a grwpiau sy'n cynrychioli neu'n gweithio â phobl a/neu blant gyda nodweddion cydraddoldeb i'w hysbysu o'r ymgysylltiad a gofyn iddynt roi gwybod i'w defnyddwyr am yr holiadur.

Yn ogystal, bu i ni gynnig mynychu cyfarfodydd gwahanol grwpiau cymunedol a grwpiau â diddordeb i gynnal trafodaethau wyneb-yn-wyneb a chael barn wahanol. Roedd hwn yn gyfle i edrych mewn rhagor o fanylder ar beth oedd pobl yn ei feddwl am y cynllun. Bu i ni siarad â thua 200 o bobl yn gyffredinol yn y grwpiau hyn. Yn eu mysg oedd:

- Arweinydd Tîm Prosiect Ieuenctid LGBTQ+ GISDA
- Dau grŵp o fyfyrwyr Grŵp Llandrillo Menai (Pwllheli a Llangefni)
- Y Fforwm Pobl Hŷn – Ardal De Meirionnydd, Gwynedd
- Grŵp Trydydd Sector – Gwynedd
- Fforwm Pobl Hŷn – Ynys Môn
- Fforwm Cyngor Tref a Chymuned – Ynys Môn
- Cwmni Bro Ffestiniog
- Gwneuthurwyr Newid Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru 100 (Will Stewart, Cyngor Môn a Dafydd Gruffydd, Menter Môn)

7. Os mai Na yw eich ateb, efallai y byddwch yn dymuno ystyried atal y gwaith er mwyn i chi gynnal gweithgarwch ymgysylltu (pellach) y gallwch ei gynnwys yn y cynllun gweithredu isod. Cynhwyswch unrhyw wybodaeth a gafwyd o'r gweithgarwch ychwanegol hwn yn y bocsys yng nghwestiwn 8.

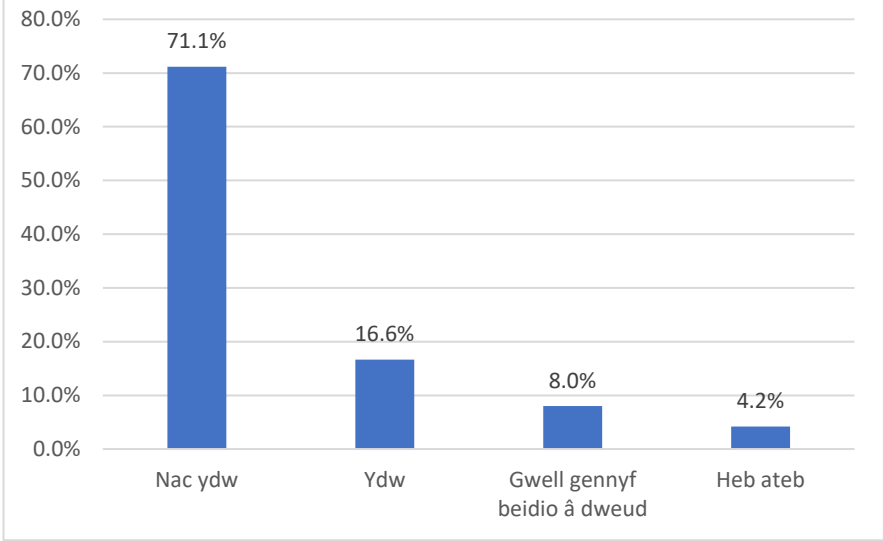
Gweithrediad	Dyddiadau	Amserlen	Cyfrifoldeb Arweiniol	Gwybodaeth wedi'i hychwanegu i'r AEC ()

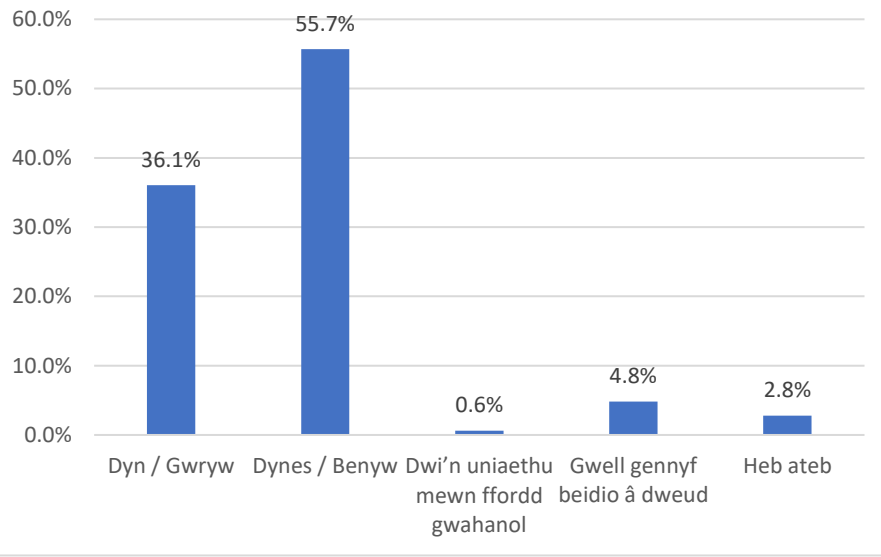
8. **Pa wybodaeth sydd gennych am yr effaith ar bob un o'r nodweddion a'r ystyriaethau/dyletswyddau statudol a ganlyn o'ch profiad chi o'r ddarpariaeth gwasanaeth fel mae'n cael ei ddarparu ar hyn o bryd, adc o'r gwaith ymgysylltu neu ymgynghori diweddar?** Cynhwyswch unrhyw ddata perthnasol ychwanegol; gwybodaeth o ymchwil a rheoli perfformiad; arolygon; astudiaethau gan Lywodraeth, corff proffesiynol neu sefydliad; Data Cyfrifiad; A yw Cymru'n Decach? (Data CCHD¹); gwybodaeth o sgrinio cychwynnol; cwynion/clod; data ac adborth defnyddwyr gwasanaeth; arolygon/archwiliadau; data economaidd-gymdeithasol yn cynnwys data WIMD². Efallai y byddwch yn dymuno cynnwys isdeitlau i ddangos o ble y daw pob elfen o'ch data, e.e., data cenedlaethol, data lleol, data'r sefydliad, ymarferion ymgysylltu cyffredinol neu benodol ac ati.

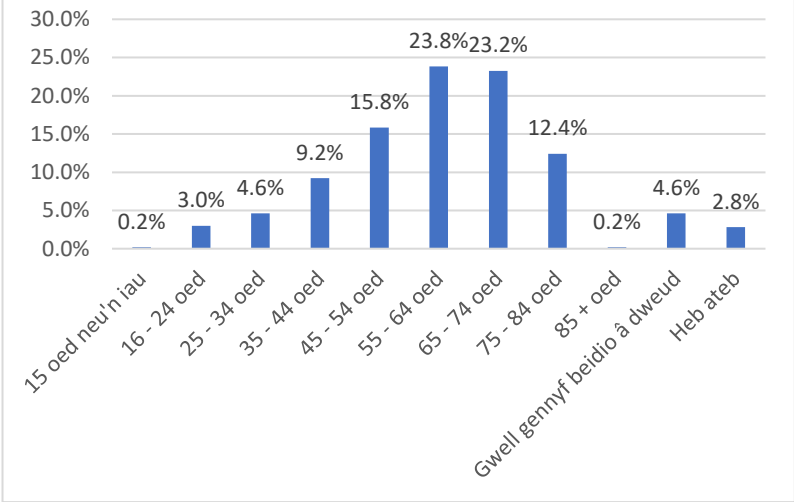
Ystyriwch unrhyw effeithiau cadarnhaol neu negyddol yn cynnwys tueddiadau mewn data, daearyddiaeth (materion trefol neu wledig), demograffeg, materion mynediad, rhwystrau ac ati. Cynhwyswch hefyd unrhyw feysydd eraill lle ceir canlyniadau anghyfartal sy'n deillio o anfantais economaidd-gymdeithasol neu unrhyw faterion perthnasol a nodwyd gan gymunedau buddiant neu gymunedau lleoedd (h.y. lle mae budd-ddeiliaid, defnyddwyr gwasanaeth, staff, cyrff cynrychioladol, ac ati wedi eu grwpio gyda'i gilydd oherwydd nodweddion penodol neu oherwydd lle maen nhw'n byw) ac unrhyw faterion a nodwyd ar gyfer pobl sy'n byw mewn amgylchiadau cymdeithasol a /neu economaidd llai ffafriol.

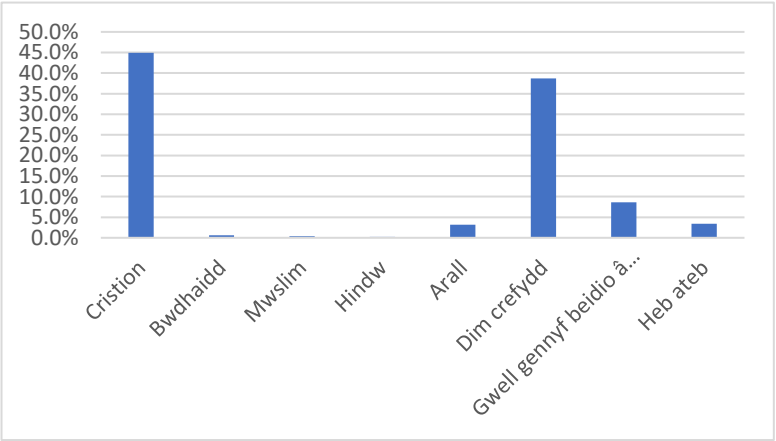
Nodwedd / Grŵp Gwarchoddedig	Data Perthnasol	Effaith gadarnhaol a/neu negyddol	Prompt (nid yw hon yn rhestr gyflawn) Ystyriwch:
Hil	O ganlyniad i gamgymeriad yn holiadur yr ymgynghoriad ar-lein, nid oedd data hil ar gael. Fodd bynnag, mynychodd nifer o unigolion	Effaith gadarnhaol	Sut mae eich cynnig yn ystyried: Ethnigrwydd Cenedl

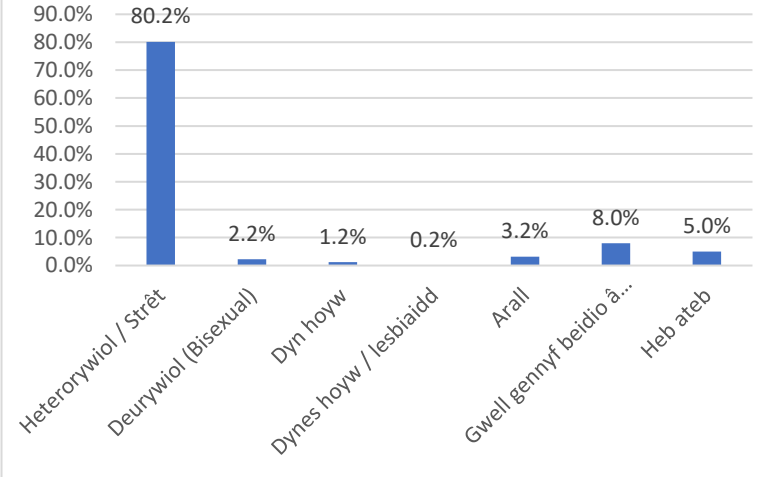
Nodwedd / Grŵp Gwarchoddedig	Data Perthnasol	Effaith gadarnhaol a/neu negyddol	Prompt (nid yw hon yn rhestr gyflawn) Ystyriwch:
	<p>Ileiafrifoedd ethnig y sesiynau ymgynghori wyneb yn wyneb a chymryd rhan yn y sesiynau grŵp.</p> <p>Cadarnhaodd yr ymatebion i'r holiaduron fod tlodi'n effeithio ar bob sector o'n cymdeithas. Roedd y rhan fwyaf o'r ymatebwyr yn cytuno y byddai cymryd camau gyda'n gilydd i fynd i'r afael â thlodi, gwella lles ein plant a'n pobl ifanc a chymryd camau i liniaru newid yn yr hinsawdd yn effeithio'n gadarnhaol ar bawb.</p> <p>Mae'r cynllun yn cynnwys deall a mynd i'r afael â rhwystrau i gael mynediad at wasanaethau yn ogystal â hyrwyddo amrywiaeth ddiwylliannol.</p>		<p>Sipsiwn / Teithwyr Iaith: darparu cyfieithydd Ffoaduriaid / Ceiswyr Lloches Mudwyr Gweithredu Cadarnhaol Digwyddiadau ymwybyddiaeth Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Ddiddymu Pob Math o Wahaniaethu ar Sail Hil (UNCERD) Ystyriwch faterion croesdoriadaeth Cyd-gynhyrchu</p>
Anabledd	<p><u>Anabledd</u></p> <p>Gan ddefnyddio'r diffiniad Adran 6 (1) o Ddeddf Cydraddoldeb 2010, a ydych chi'n ystyried eich hun yn berson anabl?</p>	Effaith gadarnhaol	<p>Sut mae eich cynnig yn ystyried model cymdeithasol anabledd? Ystyriwch rwystrau fel Symudedd / Medrusrwydd Pobl ddall neu sydd â nam ar eu golwg Pobl F/fyddar neu â nam clyw Iechyd Meddwl Anableddau Dysgu Dementia Gwahaniaeth niwrolegol / Awtistiaeth Cyd-gynhyrchu Mynediad i adeiladau / cyfleusterau Dulliau cyfathrebu Gofalwyr Cyflyrau iechyd tymor hir eraill Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau Pobl ag Anableddau (UNCRPD) Ystyriwch faterion croesdoriadaeth</p>

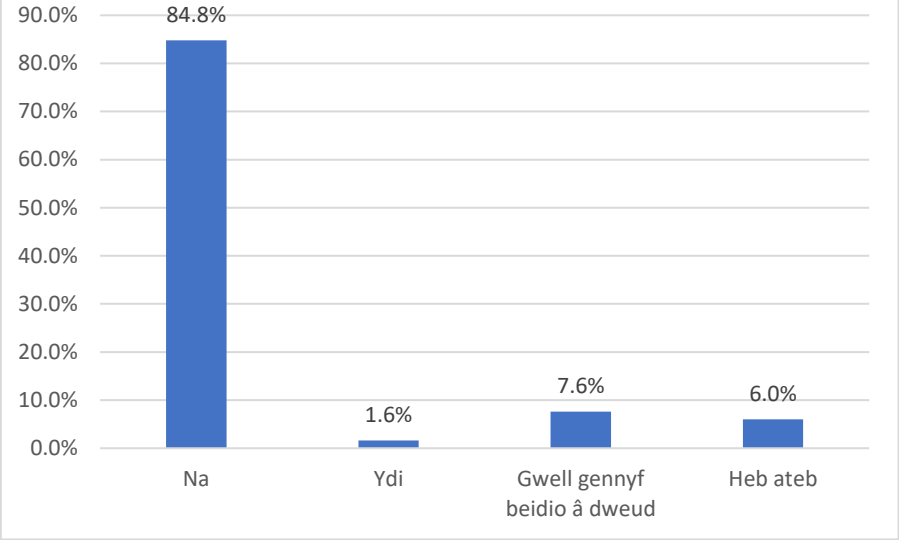
Nodwedd / Grŵp Gwarchoddedig	Data Perthnasol	Effaith gadarnhaol a/neu negyddol	Prompt (nid yw hon yn rhestr gyflawn) Ystyriwch:
	 <p data-bbox="421 874 1234 898"><i>Graff 18 – Canran ymatebwyr wedi eu rhannu yn ôl eu hymateb i'r cwestiwn uchod.</i></p> <p data-bbox="421 927 1301 1193">Er ein bod wedi cymryd camau i gyrraedd pobl gydag amhariad corfforol neu iechyd meddwl ac mae eu barn wedi'u hadlewyrchu yn yr holiaduron, roeddem yn siomedig na fu i ni fynychu Hwb Mencap yn Llangefni, er i ni gael cynnig dau ddyddiad i'w mynychu. Rydym yn y broses o drefnu ymweliad – tebygol o drafod y fersiwn sydd wedi'i chyhoeddi ac nid y drafft yn sgil yr amseriad, ond byddwn yn eu hannog i weithio â ni dros oes y cynllun mewn rôl fonitro a chraffu.</p>		
Rhyw	<u>Rhyw</u>		Sut mae eich cynnig yn ystyried Dynion / Merched Hunaniaeth Rhywedd Cyfleusterau toiled / newid babi Gofal plant Bwch Tâl Rhwng y Rhywiau

Nodwedd / Grŵp Gwarchoddedig	Data Perthnasol	Effaith gadarnhaol a/neu negyddol	Prompt (nid yw hon yn rhestr gyflawn) Ystyriwch:
	 <p data-bbox="427 890 976 914">Graff 11 – Canran ymatebwyr wedi eu rhannu yn ôl rhyw.</p>		<p data-bbox="1697 296 2136 507">Gweithwyr rhyw Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Ddiddymu Pob Math o Wahaniaethu yn erbyn Merched (UNCEDAW) Ystyriwch faterion croesdoriaethaeth Cyd-gynhyrchu</p>
Oedran	<u>Grŵp oedran</u>	Effaith gadarnhaol	<p data-bbox="1697 1023 2136 1414">Sut mae eich cynnig yn ystyried oedran Pobl Hŷn Plant Pobl Ifanc Pobl o Oed Gweithio Teuluoedd Ifanc Demograffeg DS: Os oes plant / pobl ifanc yn cael eu heffeithio, cwblhewch y Rhestr Wirio Hawliau Plant 'Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (UNCRC)</p>

Nodwedd / Grŵp Gwarchoddedig	Data Perthnasol	Effaith gadarnhaol a/neu negyddol	Prompt (nid yw hon yn rhestr gyflawn) Ystyriwch:																								
	 <table border="1" data-bbox="472 304 1263 807"> <caption>Data for Graff 12</caption> <thead> <tr> <th>Grŵp Oedran</th> <th>Canran</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>15 oed neu'n iau</td><td>0.2%</td></tr> <tr><td>16 - 24 oed</td><td>3.0%</td></tr> <tr><td>25 - 34 oed</td><td>4.6%</td></tr> <tr><td>35 - 44 oed</td><td>9.2%</td></tr> <tr><td>45 - 54 oed</td><td>15.8%</td></tr> <tr><td>55 - 64 oed</td><td>23.8%</td></tr> <tr><td>65 - 74 oed</td><td>23.2%</td></tr> <tr><td>75 - 84 oed</td><td>12.4%</td></tr> <tr><td>85 + oed</td><td>0.2%</td></tr> <tr><td>Gwell gennyf beidio â dweud</td><td>4.6%</td></tr> <tr><td>Heb ateb</td><td>2.8%</td></tr> </tbody> </table> <p data-bbox="421 836 1055 858"><i>Graff 12 – Canran ymatebwyr wedi eu rhannu yn ôl grwp oedran.</i></p> <p data-bbox="421 890 1308 1209">Mae'r Cynllun yn gosod allan sut y byddwn yn cyd-gynllunio gwasanaethau a gweithgareddau ataliol i gefnogi teuluoedd cyn i'r angen am wasanaethau dwys godi. Byddwn yn annog plant, pobl ifanc a'u teuluoedd i wella eu hiechyd er mwyn iddynt allu byw yn iach ac yn annibynnol o fewn eu cymunedau i'r hir dymor. Byddwn yn gweithio i sicrhau bod ein plant a'n pobl ifanc yn cael profiadau cadarnhaol yn ystod eu plentynod ac yn rhoi blaenoriaeth i gefnogi teuluoedd er mwyn sicrhau bod pob plentyn yn cael y dechrau gorau mewn bywyd.</p> <p data-bbox="421 1241 1240 1342">Mae'r Fforymau Pobl Hŷn yn y ddwy sir wedi nodi y byddant yn gweithio gyda ni wrth symud ymlaen i fonitro ein cynnydd a chynghori ar faterion sy'n effeithio arnynt.</p>	Grŵp Oedran	Canran	15 oed neu'n iau	0.2%	16 - 24 oed	3.0%	25 - 34 oed	4.6%	35 - 44 oed	9.2%	45 - 54 oed	15.8%	55 - 64 oed	23.8%	65 - 74 oed	23.2%	75 - 84 oed	12.4%	85 + oed	0.2%	Gwell gennyf beidio â dweud	4.6%	Heb ateb	2.8%		<p data-bbox="1697 300 2136 384">Cyfrifoldebau gofalu Ystyriwch faterion croesdoriaethaeth Cyd-gynhyrchu</p>
Grŵp Oedran	Canran																										
15 oed neu'n iau	0.2%																										
16 - 24 oed	3.0%																										
25 - 34 oed	4.6%																										
35 - 44 oed	9.2%																										
45 - 54 oed	15.8%																										
55 - 64 oed	23.8%																										
65 - 74 oed	23.2%																										
75 - 84 oed	12.4%																										
85 + oed	0.2%																										
Gwell gennyf beidio â dweud	4.6%																										
Heb ateb	2.8%																										

Nodwedd / Grŵp Gwarchoddedig	Data Perthnasol	Effaith gadarnhaol a/neu negyddol	Prompt (nid yw hon yn rhestr gyflawn) Ystyriwch:
	Mae cynhwysiant digidol yn gam gweithredu allweddol yn Amcan 1 ynghylch mynd i'r afael â thlodi.		
Crefydd a Chred	<p><u>Crefydd</u></p> <p><i>Graff 15 – Canran ymatebwyr wedi eu rhannu yn ôl crefydd.</i></p>		<p>Sut mae eich cynnig yn ystyried crefydd, cred neu ddiffyg cred? Cymunedau ffydd Dim Cred Gofynion diet Bwydlysyddiaeth / Feganiaeth Credoau athronyddol eraill Cod gwisg / gwisgoedd ffurfiol Gwyliau/gweithgareddau crefyddol Cyd-gynhyrchu Ystyriwch faterion Croesdoriaethaeth</p>
Cyfeiriadedd rhywiol	<u>Rhywioldeb</u>		<p>Sut mae eich cynnig yn ystyried cyfeiriadedd rhywiol? Hoyw Lesbiaidd Deurywiol Heterorywiol Terminoleg Cyfrinachedd ynghylch rhywioldeb Cyplau yr un rhyw Pethynas agosaf (next of kin) Cyd-gynhyrchu</p>

Nodwedd / Grŵp Gwarchoddedig	Data Perthnasol	Effaith gadarnhaol a/neu negyddol	Prompt (nid yw hon yn rhestr gyflawn) Ystyriwch:
	 <p data-bbox="421 820 1032 842">Graff 16 – Canran ymatebwyr wedi eu rhannu yn ôl rhywioldeb.</p>		Ystyriwch faterion croesdoriaethaeth
Ail-bennu Rhywedd	<p data-bbox="421 879 680 901"><u>Hunaniaeth Rhywedd</u></p> <p data-bbox="421 938 1256 1002">Ydi eich hunaniaeth rhywedd wedi newid o'r hyn a bennwyd adeg eich geni? (er enghraifft rydych chi'n drawsrywiol neu trans ayyb)</p>		<p data-bbox="1700 879 2134 1236">Sut mae eich cynnig yn ystyried y gymuned trans? Person sy'n bwriadu, wedi dechrau neu wedi gorffen newid eu hunaniaeth rhywedd Trawsryweddol Defnyddio iaith yn briodol, h.y. rhagenwau priodol Cyfleusterau newid a thoiledau sy'n niwtral o ran rhywedd Cyd-gynhyrchu Ystyriwch faterion croesdoriaethaeth</p>

Nodwedd / Grŵp Gwarchoddedig	Data Perthnasol	Effaith gadarnhaol a/neu negyddol	Prompt (nid yw hon yn rhestr gyflawn) Ystyriwch:
	 <p><i>Graff 17 – Canran ymatebwyr wedi eu rhannu yn ôl eu hymateb i'r cwestiwn uchod.</i></p>		
Priodas a Phartneriaeth sifil			Statws priodasol Statws partneriaeth sifil Ystyriwch faterion croesdoriaethaeth Cyd-gynhyrchu
Beichiogrwydd a Mamolaeth	Mae Amcan 2 yn gosod gweithred penodol lle byddwn ni'n cwmpasu datblygiad Strategaeth Blynyddoedd Cynnar ac yn gweithredu cynlluniau i fynd i'r afael â bylchau o ran darparu gwasanaethau a chymorth i sicrhau bod pob plentyn yn cael y dechrau gorau mewn bywyd.	Effaith gadarnhaol	Mamau beichiog Pobl sydd â hawl i absenoldeb mamolaeth a thadolaeth Maethu / Mabwysiadu Mamau sy'n bwydo o'r fron Ystyriwch faterion croesdoriaethaeth Cyd-gynhyrchu
Yr iaith Gymraeg	<u>Cwestiwn 7: Beth ydych chi'n credu byddai effaith y gwaith hwn ar y Gymraeg, y cyfleoedd i'w ddefnyddio a'i statws o fewn y gymuned?</u>	Effaith gadarnhaol	Sicrhau statws cyfartal i'r Gymraeg a'r Saesneg.

Nodwedd / Grŵp Gwarchoddedig	Data Perthnasol	Effaith gadarnhaol a/neu negyddol	Prompt (nid yw hon yn rhestr gyflawn) Ystyriwch:																											
	<p>Roedd hanner yr ymatebwyr (50.1%, N= 250) yn meddwl byddai'r cynllun yn cael effaith gadarnhaol ar yr iaith Gymraeg, 28.9% (N=144) yn meddwl y byddai'n cael effaith niwtral a 6.4% (N=32) yn meddwl y byddai'n cael effaith negyddol. Nid oedd gan 14.6% (N=73) o'r ymatebwyr farn ar effaith y cynllun ar yr iaith Gymraeg.</p> <p><i>Tabl 13 – Nifer a chanran ymatebion ynglŷn ag effaith y gwaith hwn ar y Gymraeg, y cyfleoedd i'w ddefnyddio a'i statws o fewn y gymuned.</i></p> <table border="1" data-bbox="584 592 1153 930"> <thead> <tr> <th></th> <th>Nifer</th> <th>Canran</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Effaith gadarnhaol</td> <td>134</td> <td>26.9</td> </tr> <tr> <td>Ychydig o effaith gadarnhaol</td> <td>116</td> <td>23.2</td> </tr> <tr> <td>Niwtral</td> <td>144</td> <td>28.9</td> </tr> <tr> <td>Ychydig o effaith negyddol</td> <td>5</td> <td>1.0</td> </tr> <tr> <td>Effaith negyddol sylweddol</td> <td>27</td> <td>5.4</td> </tr> <tr> <td>Dim barn</td> <td>58</td> <td>11.6</td> </tr> <tr> <td>Dim ateb</td> <td>15</td> <td>3.0</td> </tr> <tr> <td>Cyfanswm</td> <td>499</td> <td>100.0</td> </tr> </tbody> </table> <p>Mae'r Gymraeg yn llinyn euraidd sy'n rhedeg drwy ein cynllun. Rydym yn hybu'r defnydd o'r iaith ymhob agwedd o'n gwaith ac yn gweithio gyda chymunedau i ddatblygu gwasanaethau a gweithgareddau drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn gyfle i rannu arferion da, hyrwyddo'r iaith a sicrhau bod gan drigolion y ddwy sir fynediad at yr holl wasanaethau cyhoeddus drwy gyfrwng y Gymraeg. Manylir ar y camau pellach mewn perthynas â'r Gymraeg o dan bob un o'r amcanion.</p> <p>Mae'r BGC yn cynnal ei holl gyfarfodydd drwy gyfrwng y Gymraeg, gyda gwasanaeth cyfieithu i'r Saesneg ar gael. Mae'r Is-grŵp y</p>		Nifer	Canran	Effaith gadarnhaol	134	26.9	Ychydig o effaith gadarnhaol	116	23.2	Niwtral	144	28.9	Ychydig o effaith negyddol	5	1.0	Effaith negyddol sylweddol	27	5.4	Dim barn	58	11.6	Dim ateb	15	3.0	Cyfanswm	499	100.0		<p>Argaeledd gwasanaethau, gweithgareddau a gwybodaeth a mynediad atynt.</p> <p>Technoleg</p> <p>Hawliau unigolion i ofn am wasanaethau yn y Gymraeg.</p> <p>Yr effaith ar gymunedau Cymraeg, yn cynnwys:</p> <p>Effeithiau cadarnhaol / negyddol ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg.</p> <p>Newidiadau posib i nifer/canran y siaradwyr Cymraeg</p> <p>Mudo</p> <p>Cyfleoedd gwaith / newidiadau staffio.</p> <p>Anghenion a chyfleoedd hyfforddi</p> <p>Argaeledd addysg cyfrwng Cymraeg</p> <p>Ystyriwch faterion croesdoriaethaeth</p> <p>Cyd-gynhyrchu</p>
	Nifer	Canran																												
Effaith gadarnhaol	134	26.9																												
Ychydig o effaith gadarnhaol	116	23.2																												
Niwtral	144	28.9																												
Ychydig o effaith negyddol	5	1.0																												
Effaith negyddol sylweddol	27	5.4																												
Dim barn	58	11.6																												
Dim ateb	15	3.0																												
Cyfanswm	499	100.0																												

Nodwedd / Grŵp Gwarchoddedig	Data Perthnasol	Effaith gadarnhaol a/neu negyddol	Prompt (nid yw hon yn rhestr gyflawn) Ystyriwch:
	<p>Gymraeg wedi gweithio'n benodol ar brosiectau i hybu'r Gymraeg ac mae gennym gynlluniau yn eu lle i barhau â gwaith yr Is-grŵp yn ystod oes y cynllun llesiant newydd. Enghraifft o'r gwaith a gwblhawyd gyda chomisiwn gyda Iaith Cyf oedd annog a grymuso cwsmeriaid i ddefnyddio'r Gymraeg wrth gael mynediad at wasanaethau cyhoeddus. Ar hyn o bryd, mae gennym gynnig i ystyried datrysiadau i annog siaradwyr Cymraeg i chwilio am swyddi lle mae'r Gymraeg yn sgil allweddol.</p>		
Ystyriaethau Economaidd-gymdeithasol	<p>Mae'r Cynllun Llesiant yn nodi'n benodol y bwriad i fynd i'r afael â thlodi ar draws ein cymunedau fel blaenoriaeth (Amcan 1). Bydd rhai o'r gweithrediadau yn effeithio nifer o barthau fel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Byddwn yn gweithredu caffael cyhoeddus sy'n gymdeithasol gyfrifol, er budd y gadwyn gyflenwi leol a hyrwyddo economi gylchol yn lleol. • Byddwn yn cynnig swyddi amrywiol, o safon, gyda chyflogau da sydd yn rhan allweddol o gadw pobl yn eu cymunedau, ac o ganlyniad yn cael effaith gadarnhaol ar gynnal yr iaith Gymraeg. • Byddwn yn ymrwmo i ddatblygu meddylfryd gwaith teg, rhoi gwaith teg wrth wraidd polisïau a chynlluniau, creu gwaith teg a bod yn esiamplau o waith teg yng Ngwynedd a Môn gan arddangos gwerth dull gweithredu o'r fath i fusnesau a'r gymuned a hyrwyddo mynediad i waith teg i bawb. • Byddwn yn cefnogi cynhwysiant digidol ac yn hyrwyddo gwytnwch i droseddu seiber drwy rannu gwybodaeth am sgamiau ar-lein. 	Effaith gadarnhaol	<p>Pobl sy'n byw mewn amgylchiadau cymdeithasol ac economaidd llai ffafriol nag eraill sy'n byw yn yr un gymdeithas. Gall nifer o ffactorau bywyd bob dydd waethygu anfantais, nid dim ond ffiniau trefol neu wledig. Ystyriwch faterion croesdoriaethaeth – lle mae hunaniaeth yn cymhlethu statws economaidd-gymdeithasol, e.e. rhieni sengl (menywod yn aml), pobl anabl, rhai grwpiau lleiafrifoedd ethnig. Ystyriwch y gall yr effaith fod mewn nifer o barthau, er enghraifft: Anghydraddoldebau mewn Addysg, Iechyd, Safonau Byw. Gwaith, Cyfiawnder a Diogelwch a Chyfranogiad. Esiamplau</p>

Nodwedd / Grŵp Gwarchoddedig	Data Perthnasol	Effaith gadarnhaol a/neu negyddol	Prompt (nid yw hon yn rhestr gyflawn) Ystyriwch:
	<p>Mae Amcan 2 yn benodol yn cyfeirio at wella lles a llwyddiant plant a phobl ifanc. Gyda nifer o weithrediadau yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Byddwn yn ymrwmo i gynlluniau'r Bwrdd Bregusrwydd a Cham-fanteisio Gogledd Cymru sy'n cwmpasu'r gweithgarwch i amddiffyn poblogaeth gogledd Cymru gan gynnwys gwaith penodol i ddiogelu pobl ifanc. • Byddwn yn cefnogi'r Strategaeth Genedlaethol Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol. • Byddwn yn gweithio i sicrhau bod plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, gan gynnwys y rhai sy'n agored i niwed neu yn ein gofal, yn wydn ac yn barod ar gyfer cyflogaeth, addysg bellach neu hyfforddiant. Mae hyn yn cynnwys edrych ar Sgiliau Gwyrdd a sgiliau iaith Gymraeg ar gyfer y dyfodol. • Byddwn yn codi ymwybyddiaeth yn y system am effeithiau Profiadau Niweidiol mewn Plentynod (ACE) a thrawma, a'r cyfleoedd i atal amlygiad, lliniaru risgiau a mynd i'r afael a niwed. • Rydym yn ymrwmo i fod yn Fwrdd Gwasanaeth Cyhoeddus sy'n Wybodus am Drawma. 		
Hawliau Dynol	<p>Rydym wedi asesu effaith y Cynllun arfaethedig ar wahanol grwpiau cydraddoldeb gan gynnwys casglu a dadansoddi data perthnasol ac ymgynghori â phobl sy'n debygol o gael eu heffeithio. Byddwn yn adolygu ac yn diwygio'r polisiau yng ngoleuni'r asesiad a'r ymgynghoriad yn barhaus.</p>	Effaith gadarnhaol	Gweler Erthyglau Hawliau Dynol Ystyriwch faterion croesdoriaeth
Arall (nodwch os gwelwch yn dda)			E.e., Caethwasiaeth Fodern, Diogelu, Effeithiau eraill Covid, Gofalwyr, Cyn-droseddwyr, Cyn aelodau'r lluoedd arfog, Pobl sy'n

Nodwedd / Grŵp Gwarchoddedig	Data Perthnasol	Effaith gadarnhaol a/neu negyddol	Prompt (nid yw hon yn rhestr gyflawn) Ystyriwch:
			Gadael Gofal, Cam-drin Sylweddau, y Digartref Ystyriwch faterion croesdoriadaeth

Deddf Hawliau Dynol 1998 <ul style="list-style-type: none"> • Erthygl 2 Yr hawl i fyw • Erthygl 3 Y rhyddid rhag arteithio a thriniaeth annynol neu ddiraddiol • Erthygl 4 Y rhyddid rhag Caethwasiaeth a llafur gorfodol • Erthygl 5 Yr hawl i ryddid a diogelwch • Erthygl 6 Yr hawl i brawf teg • Erthygl 7 Yr hawl i beidio â chael eich cosbi ac eithrio dan gyfraith droseddol 	<ul style="list-style-type: none"> • Erthygl 8 Yr hawl i barch i fywyd, teulu, cartref a gohebiaeth breifat • Erthygl 9 Yr hawl i ryddid meddwl, cred a chrefydd • Erthygl 10 Yr hawl i ryddid mynegiant • Erthygl 11 Yr hawl i Ymgynnull ac ymgysylltu'n rhydd ag Eraill • Erthygl 12 Yr hawl i briodi a sefydlu teulu • Erthygl 13 Yr hawl i gael mynediad i unioni effeithiol os caiff eich hawliau eu torri • Erthygl 14 Gwarchod rhag gwahaniaethu
---	--

9. Oes yna unrhyw fylchau data neu wybodaeth ac os felly beth yw'r rhain a sut ydych yn bwriadu ymdrin ag hwy?

Er ein bod wedi cymryd camau i gyrraedd pobl gydag amhariad corfforol neu iechyd meddwl ac mae eu barn wedi'u hadlewyrchu yn yr holiaduron, roeddem yn siomedig na fu i ni fynychu Hwb Mencap yn Llangefni, er i ni gael cynnig dau ddyddiad i'w mynychu. Rydym yn y broses o drefnu ymweliad – tebygol o drafod y fersiwn sydd wedi'i chyhoeddi ac nid y drafft yn sgil yr amseriad, ond byddwn yn eu hannog i weithio â ni dros oes y cynllun mewn rôl fonitro a chraffu.

Mae'r ystadegau ynghylch yr ymatebion gan leiafrifoedd ethnig ar goll o'r dadansoddiad o'r holiaduron a gwblhawyd. Rydym yn ymchwilio a byddwn yn sicrhau bod gwersi'n cael eu dysgu.

Mae Amcan 1 yn benodol yn gwneud cyfeiriadau at gynnal dadansoddiad GAP i adnabod grwpiau daearyddol a chymunedol sy'n cael eu heffeithio gan dlodi.

Noder: Os nad yw'n bosib cael y wybodaeth hon nawr, dylech gynnwys hyn yn eich cynllun gweithredu yng Ngham 6 er mwyn i'r wybodaeth hon fod ar gael ar gyfer AEC yn y dyfodol.

10. Os ydych yn diweddarau'r AEC hwn o fersiwn flaenorol o bolisi neu ymarfer tebyg, a gafodd canlyniadau arfaethedig y cynnig hwnnw eu cyflawni neu a oedd yna ganlyniadau eraill? (Rhowch fanylion, er enghraifft, oedd yr effaith wedi'i chyfyngu i'r bobl yr oeddech wedi meddwl fyddai'n cael eu heffeithio'n wreiddiol, neu a gafodd bobl eraill eu heffeithio? Os felly, sut?)

Do, cynhyrchwyd AEC ar gyfer Cynllun Llesiant 2018. Ers hynny, mae'r pedwar (bellach yn dri) BGC yng Ngogledd Cymru wedi cydweithio i gomisiynu gwaith ymchwil i gyrraedd cymunedau anodd i'w cyrraedd ac ymgysylltu â nhw ar yr Asesiadau Llesiant a'r broses Cynllunio Llesiant. Bellach mae hwn yn ymarfer sydd wedi'i ymgorffori ar gyfer y BGC ac wedi'i adlewyrchu wrth osod y gyllideb a'r cylch comisiynu ar gyfer defnyddio cronfeydd rhanbarthol.

Mae'r cynllun newydd hwn yn adlewyrchu'r profiad a'r dysgu a wnaed gan BGC Gwynedd ac Ynys Môn dros y pum mlynedd diwethaf ac yn canolbwyntio'n benodol ar yr ardaloedd lle mae partneriaid y BGC yn teimlo y gallant weithio gyda'i gilydd i wneud gwahaniaeth. Mae llai o amcanion allweddol o gymharu â'r cynllun diwethaf (3 yn lle 7), ac maent wedi cael eu dilysu yn erbyn amcanion strategol sefydliadau partner y BGC fel y gall y BGC ychwanegu gwerth a hyrwyddo cydweithio rhwng y partneriaid.

Roedd rhai o'r grwpiau yr ymgysylltwyd â nhw yn ystod yr ymgynghoriad wedi dangos yr hoffent ddiweddariadau rheolaidd ar gynnydd ac rydym wedi cytuno i gysylltu â nhw'n fwy rheolaidd gyda nhw gyda'r bwriad o gael mewnbwn ffurfiol ganddynt ar yr asesiadau effaith sy'n parhau.

Cwestiwn 5: Rydym am i bawb fod yn rhan o'r gwaith o ddatblygu'r Cynllun i'r dyfodol, sut ydych yn meddwl y gallwch chi a'ch cymunedau ein helpu i gyflawni'r tri Amcan Llesiant dros y bum mlynedd nesaf?

Roedd hwn yn gwestiwn aml-ddewisol felly roedd posib dewis mwy nag un opsiwn yma. Gweler mai'r ddau opsiwn mwyaf poblogaidd oedd yr opsiynau oedd yn ymwneud â'r gymuned sef "cynnal grwpiau ffocws Cymunedol a grymuso cymunedau" (58.7%, N=293), a "chynnal digwyddiadau a chyflawni prosiectau Cymunedol" (55.7%, N=278). Roedd 42.3% (N=211) eisiau "cyd-rannu gwybodaeth gyda'r Bwrdd", 40.9% (N=204) eisiau "dilyn gwaith y bwrdd ar gyfryngau cymdeithasol", ac 20.8% (N=104) "eisiau mynychu cyfarfodydd y Bwrdd".

Tabl 10 – Nifer a chanran ymatebion ynglŷn a sut gall yr ymatebwyr a'u cymunedau helpu i gyflawni'r tri Amcan Llesiant dros y bum mlynedd nesaf.*

	Nifer	Canran
Cyd-rannu gwybodaeth gyda'r Bwrdd	211	42.3
Cynnal digwyddiadau a chyflawni prosiectau cymunedol	278	55.7
Mynychu cyfarfodydd y Bwrdd	104	20.8
Dilyn gwaith y bwrdd ar gyfryngau cymdeithasol	204	40.9
Cynnal grwpiau ffocws cymunedol a grymuso cymunedau	293	58.7
Arall	77	15.4

*Roedd modd i'r ymatebwyr ddewis mwy nac un opsiwn.

11. Beth mae eich cynnig yn ei gynnwys i ddangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (i hyrwyddo cyfle cyfartal; helpu i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon a meithrin cysylltiadau da a chydlyniant cymunedol ehangach; fel y mae'r 3 nod yn ei gwmpasu. o'r Ddyletswydd Gyffredinol yn Neddf Cydraddoldeb 2010)?

Bwriad yr amcanion arfaethedig a'r meysydd blaenoriaeth yn y Cynllun Llesiant yw cael effaith bositif ar y ddyletswydd. Mae'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb yn drosolwg ond byddwn yn cynnal asesiadau mwy manwl o'r cynlluniau prosiect unigol i adnabod p'un a oes materion penodol i'w hystyried.

Byddwn hefyd yn cynnal cyswllt rheolaidd gyda'r grwpiau a ymgysylltodd â ni yn ystod yr ymgynghoriad i'w diweddarau ar gynnydd ac i feithrin perthnasau da parhaus. Mae'r grwpiau hyn yn cynnwys Mencap Môn a GISDA LGBTQ+.

Mae gan y BGC gysylltiadau cryf gyda Thim Cydlyniant Cymunedol Gogledd-Orllewin Cymru sydd yn ein cefnogi i roi sylw dyledus i faterion fel aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon a meithrin cysylltiadau da.

12. Sut mae eich cynnig yn dangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i'r angen i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau canlyniad o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol? (Sylwch fod hyn yn ymwneud â chau bylchau anghydraddoldeb yn hytrach na gwella canlyniadau i bawb yn unig.)

Amcanion allweddol y cynllun yw i bartneriaid y BGC gydweithio i liniaru tlodi yn ein cymunedau a gwella deilliannau i blant a phobl ifanc. Mae'r rhain yn **enghreifftiau** o'r camau y mae'r BGC yn bwriadu eu cymryd i gyflawni'r amcanion hyn dros gyfnod y **cynllun pum mlynedd**:

- Byddwn yn cydweithio i wneud y mwyaf o'r data sydd ar gael i ennyn dealltwriaeth fanwl o'r goblygiadau o fyw mewn tlodi yn ein cymunedau. Dylai hyn gynnwys:
 - Deall y grwpiau yn y boblogaeth a'r ardaloedd daearyddol sy'n cael eu heffeithio fwyaf gan dlodi a'r mecanweithiau y mae hyn yn digwydd drwyddynt
 - Mapio'r gwasanaethau cefnogi (beth yw'r cynnig o gefnogaeth nawr) i daclo tlodi ar draws y ddwy sir
 - Cynnal dadansoddiad GAP ac adnabod beth sy'n cyfrannu at ddulliau cyffredinol a dulliau wedi'u targedu
- Byddwn yn gweithredu fel llais i'r rhai sydd wedi'u heffeithio gan dlodi a chaledi yng Ngwynedd ac Ynys Môn gan wybod beth yw anghenion cymunedau a dinasyddion a'r wybodaeth sydd gan bartneriaid.
- Byddwn yn codi ymwybyddiaeth yn y system ynghylch effeithiau Profiadau Niweidiol mewn Plentyndod (ACE) a thrawma, a chyfleoedd i atal amlygiad at hyn, lliniaru risgiau a mynd i'r afael â niwed.
- Byddwn yn ymrwmo i fod yn Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC) sy'n Ymwybodol o Drawma.
- Byddwn yn sgopio datblygiad Strategaeth Blynnyddoedd Cynnar ac yn gweithredu cynlluniau i ymdrin â bylchau yn y ddarpariaeth gwasanaeth a chefnogaeth i sicrhau fod pob plentyn yn cael y cychwyn gorau yn eu bywydau.

13. Sut mae eich cynnig yn sicrhau eich bod yn gweithio yn unol â gofynion Safonau'r Gymraeg (Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011), i sicrhau na chaiff y Gymraeg ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg, ac i sicrhau cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg. Hefyd sut i

weithredu i fanteisir ar bob cyfle i hyrwyddo'r Gymraeg (y tu hwnt i ddarparu gwasanaethau'n ddwyieithog) a chynyddu cyfleoedd i ddefnyddio a dysgu'r iaith yn y gymuned?

Mae'r Gymraeg yn llinyn euraidd sy'n rhedeg drwy ein cynllun. Rydym yn hybu'r defnydd o'r iaith ymhob agwedd o'n gwaith ac yn gweithio gyda chymunedau i ddatblygu gwasanaethau a gweithgareddau drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn gyfle i rannu arferion da, hyrwyddo'r iaith a sicrhau bod gan drigolion y ddwy sir fynediad at yr holl wasanaethau cyhoeddus drwy gyfrwng y Gymraeg. Manylir ar y camau pellach mewn perthynas â'r Gymraeg o dan bob un o'r amcanion.

Mae'r BGC yn cynnal ei holl gyfarfodydd drwy gyfrwng y Gymraeg, gyda gwasanaeth cyfieithu i'r Saesneg ar gael. Mae'r Is-grŵp y Gymraeg wedi gweithio'n benodol ar brosiectau i hybu'r Gymraeg ac mae gennym gynlluniau yn eu lle i barhau â gwaith yr Is-grŵp yn ystod oes y cynllun llesiant newydd. Enghraifft o'r gwaith a gwblhawyd gyda chomisiwn gyda iaith Cyf oedd annog a grymuso cwsmeriaid i ddefnyddio'r Gymraeg wrth gael mynediad at wasanaethau cyhoeddus. Ar hyn o bryd, mae gennym gynnig i ystyried datrysiadau i annog siaradwyr Cymraeg i chwilio am swyddi lle mae'r Gymraeg yn sgil allweddol.

Mae urddas a pharch siaradwyr Cymraeg yn ganolog i ddarpariaeth y gwasanaeth yng Ngwynedd ac Ynys Môn. Mae BGC Gwynedd ac Ynys Môn a'i bartneriaid wedi ymrwmo i safonau'r Gymraeg dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011 ac mae'n cael ei yrru gan ddymuniad i wella ansawdd y gwasanaethau a ddarperir i drigolion yn eu hiaith gyntaf. Mae holl bartneriaid statudol y Bwrdd a nifer o'r aelodau sydd wedi'u gwahodd yn gweithredu dan Safonau'r Gymraeg. Mae nifer o gyrff gan gynnwys y ddau awdurdod lleol, Awdurdod y Parc Cenedlaethol a Phrifysgol Bangor hefyd yn gweithredu cynlluniau hyrwyddo o fewn y sefydliadau ac felly maent wedi gwneud ymrwymiadau o blaid y Gymraeg.

Mae cyswllt clir rhwng llesiant pobl a chymunedau a'r iaith ar draws y ddwy sir, ac mae'r cynllun llesiant yn ymdrin â nifer o'r ffactorau sy'n dylanwadu ar y defnydd o iaith a ffyniant, sef ffactorau cymdeithasol, economaidd a diwylliannol.

Mae'r Gymraeg yn cyd-fynd â'r amcanion yn y cynllun sy'n cynnwys cynnig swyddi amrywiol o ansawdd gyda chyflogau da yn rhan o gadw pobl yn eu cymunedau, ac o ganlyniad mae'n cael effaith bositif ar gynnal yr iaith. Dylid cofio bod y Gymraeg yn sgil a chymhwyster allweddol mewn sawl maes. Hefyd, mae grwpiau cymunedol yn allweddol i ymestyn cyfleoedd swyddi lleol.

Mae cynnig cyfleoedd a phrofiadau i bobl ifanc drwy gyfrwng y Gymraeg yn allweddol i lesiant ac mae'n bwysig os ydym am sicrhau defnydd yr iaith i'r dyfodol a sicrhau nad yw'r iaith yn cael ei gweld fel iaith addysg yn unig. Mae cyfleoedd cymdeithasol a diwylliannol yn eu cymunedau lleol yn allweddol i lesiant, ac mae cael y rhain yn Gymraeg yn bwysicach fyth. Mae'n hanfodol edrych ar lle mae'r cyfleoedd ar gael i bobl ifanc, a sicrhau bod partneriaid allweddol yn y maes, megis yr Urdd, a gwasanaethau ieuencid yr awdurdodau, yn cydweithio i sicrhau nad yw'r cymunedau gwledig yn cael eu hamddifadu o gyfleoedd.

Roedd cwestiynau penodol ynghylch yr iaith Gymraeg yn yr holiadur ymgynghori ar-lein, gweler yr ymatebion isod:

1. Beth ydych chi'n gredu fydd effaith y gwaith hwn ar yr iaith Gymraeg, y cyfleoedd i'w defnyddio a'i statws yn y gymuned?

Roedd hanner yr ymatebwyr (50.1%, N=250) yn credu y byddai'r cynllun yn cael effaith bositif ar y Gymraeg, 28.9% (N=144) yn credu y byddai'n cael effaith niwtral a 6.4% (N=32) yn credu y byddai'n cael effaith negyddol. Nid oedd gan 14.6% (N=73) farn ar effaith y cynllun ar y Gymraeg.

Ymysg rhai o'r themâu gan yr Ymatebwyr oedd:

- Cyfleoedd i'r unigolion ddysgu Cymraeg a bod yn rhan o gymuned ddwyieithog
- Dathlu'r iaith a chefnogi cymunedau i ddefnyddio'r iaith
- Mwy o gyfleoedd gwaith yn yr ardal i gadw ein pobl ifanc yn eu cymunedau
- Cadw unigolion/teuluoedd yn eu cymunedau Cymraeg gyda thair fforddiadwy
- Cynyddu'r ddarpariaeth addysg Gymraeg yn ein hysgolion/prifysgolion

2. Yn eich barn chi, a oes cyfleoedd i addasu'r hyn sy'n cae; ei gynnydd er mwyn cael effaith mwy positif ar yr iaith Gymraeg a'i defnydd neu i waredu unrhyw effeithiau negyddol?

Atebodd 96 o'r ymatebwyr y cwestiwn hwn. Nodir isod rai o'r themâu positif sy'n codi yn yr ymatebion hyn.

- Cynnal gŵyl ar gyfer y Gymraeg i hybu diwylliant Cymreig
- Gwersi Cymraeg / annog pobl nad ydynt yn siarad Cymraeg i siarad Cymraeg
- Mwy o wasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg, e.e. y Gwasanaeth Iechyd
- Polisi Addysg sy'n rhoi mwy o bwyslais ar yr iaith

14. Beth yw effaith gronnydd y cynnydd hwn ar wahanol grwpiau gwarchoddedig wrth ystyried penderfyniadau allweddol eraill sy'n effeithio ar y grwpiau hyn a wnaed gan y sefydliad? (Efallai y byddwch angen trafod hyn gyda'ch Pennaeth Gwasanaeth neu Aelod Cabinet i ystyried y ehangach a fydd y cynnydd hwn yn effeithio ar grwpiau penodol yn fwy andwyol oherwydd penderfyniadau eraill y mae'r sefydliad yn eu gwneud, e.e. effaith ariannol/tlodi, colli aml wasanaethau a p'un ai yw hyn yn rhoi'r un grwpiau dan anfantais, e.e., pobl anabl, pobl hŷn, rhieni sengl (merched yn bennaf), ac ati)

Pwrpas y BGC, fel y manylir arno yn y cynllun, yw sicrhau bod cyrff cyhoeddus yn cydweithio i greu gwell dyfodol i bobl Ynys Môn a Gwynedd. Nid yw partneriaid y BGC yn credu y bydd y Cynllun Llesiant yn rhoi grwpiau penodol dan anfantais yn sgil penderfyniadau eraill sy'n cael eu gwneud yn eu sefydliadau unigol.

Yn ogystal, bydd pob prosiect yn cael ei asesu a'i fonitro ar wahân i sicrhau fod yr holl bartneriaid yn gweithio tuag at y nodau y cytunwyd arnynt.

15. Sut mae'r cynnydd hwn yn diwallu 7 nod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn cynnwys creu Cymru sy'n Fwy Cyfartal? (Rhowch grynodeb o'ch darganfyddiadau os ydych wedi ystyried hyn eisoes fel rhan o'r broses sgrinio)

I gael mwy o wybodaeth, gweler: [Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#)

Mae Cynllun Llesiant y BGC yn ddyletswydd allweddol o'r Ddeddf hon, sy'n amlinellu sut fydd partneriaid yn cydweithio i gyflawni eu dyletswyddau. Mae'r cynllun yn gwneud cyfeiriad penodol at gwrdd â'r saith nod Llesiant. Mae pob amcan yn manylu ar gyswllt â'r saith nod Llesiant ynghyd â'r Pum Ffordd o Weithio y manylir arnynt yn y Ddeddf.

16. Disgrifiwch unrhyw effaith negyddol bwriadol a nodwyd gennych ac eglurwch pam eich bod yn credu fod gennych gyfiawnhad dros weithredu fel hyn (er enghraifft, ar sail gwella cyfle cyfartal neu fagu perthnasau da rhwng y sawl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig a'r sawl sydd ddim neu oherwydd cyfiawnhad gwrthrychol¹ neu weithred gadarnhaol²)

Dim effeithiau negyddol bwriadol wedi'u nodi.

Mae Amcan 2 yn y Cynllun yn fwriadol wedi ei anelu at blant sydd mewn lle bregus iawn, ac ar aelwydydd ansefydlog er mwyn eu cefnogi i gyrraedd eu llawn potensial. Serch hynny, mae Aelodau'r Bwrdd yn awyddus i beidio anghofio plant a phobl ifanc sydd ddim yn disgyn i'r categorïau yma a'u datblygiad hwy.

Noder: 1: Cyfiawnhad Gwrthrychol - rhoi amddiffyniad ar gyfer defnyddio polisi, rheol neu ymarfer fyddai fel arall yn cyfrif fel gwahaniaethu anghyfreithlon uniongyrchol neu anuniongyrchol. I ddibynnu ar yr amddiffyniad cyfiawnhad gwrthrychol, rhaid i'r cyflogwr, y darparwr gwasanaeth neu sefydliad arall ddangos fod ei bolisi neu reol wedi'i ddefnyddio am reswm da - ei fod yn 'fodd cymesur o gyflawni nod ddilys'. Y '**nod ddilys**' yw'r rheswm am y gwahaniaethu ac ni ddylai fod yn wahaniaethol ynddi ei hun a rhaid iddi fod yn rheswm didwyll neu'n rheswm go iawn, e.e. iechyd, diogelwch neu les unigolion. Os mai lleihau costau yw'r nod yn syml, am ei fod yn rhatach gwahaniaethu, ni fydd hyn yn ddilys. Ystyriwch a yw pwysigrwydd y nod yn gorbwyso unrhyw effeithiau gwahaniaethol y driniaeth anffafriol a sicrhewch nad oes unrhyw fesurau eraill ar gael fyddai'n cyflawni'r nod heb lawer o anhawster (yn gymesuro!l) ac yn osgoi'r effaith wahaniaethol hon.

Noder: 2: Gweithredu Cadarnhaol – Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn caniatáu gweithredu cadarnhaol tuag at grp penodol os oes tystiolaeth digonol o angen. Er enghraifft, pan fo cyflogwr yn cymryd camau penodol i wella cydraddoldeb yn y gweithle i roi sylw i unrhyw anghydbwysedd rhwng cyfleoedd, i leihau anfantais neu gynyddu faint sy'n cyfrannu at weithgarwch penodol, drwy efallai gynyddu nifer y bobl anabl mewn swyddi uwch lle maent yn cael eu tangynrychioli wrth dargedu grwpiau penodol gyda hysbysebion swyddi neu gynig hyfforddiant i helpu creu cyfleoedd i grwpiau penodol. Mae disgwyl i'r sector cyhoeddus ystyried defnyddio gweithredu positif i'w helpu i gydymffurfio â Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus.

17. A fydd unrhyw un o'r effeithiau negyddol a nodwyd yn cyfrif fel gwahaniaethu anghyfreithlon ond y tybir eu bod yn anorfod (e.e. lleihau cyllid)?

Bydd Na fydd X Ansicr (Cliciwch ddwywaith ar y bocs(ys) perthnasol (x) a dewiswch 'wedi gwirio' fel sy'n briodol)

18. Os mai 'Bydd' neu 'Ansicr' oedd eich ateb i gwestiwn 15, nodwch isod, i ba grwpiau gwarchoddedig mae hyn yn berthnasol ac eglurwch pam (yn cynnwys ardrawiad neu effeithiau tebygol y dewis arfaethedig hwn)

19. Os ydych wedi ateb 'Na fydd' i gwestiwn 15, a ydych wedi nodi unrhyw rwystrau sydd gyfystyr ag effaith wahaniaethol i grwpiau penodol a beth ydynt?

Lle y canfyddir y gallai fod risg bod effeithiau negyddol yn codi neu ganlyniadau anfwriadol, bydd rhain yn cael eu fflagio yn yr AEC perthnasol. Bydd angen i gynlluniau unigol barhau i'w hadolygu, a chynnal asesiadau effaith mwy penodol wrth i brosiectau a mentrau fynd rhagddynt.

CAM 3 - Caffael a Phartneriaethau

Mae Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (PSED) yn gofyn i'r holl awdurdodau cyhoeddus ystyried anghenion nodweddion gwarchoddedig wrth ddylunio a darparu gwasanaethau cyhoeddus, yn cynnwys pan wneir hyn mewn partneriaeth â sefydliadau eraill neu drwy gaffael gwasanaethau. Mae Safonau'r Iaith Gymraeg hefyd yn gofyn i'r holl awdurdodau cyhoeddus ystyried effeithiau unrhyw benderfyniad polisi neu newid mewn darpariaeth gwasanaeth, ar yr iaith Gymraeg sy'n cynnwys unrhyw waith a wneir mewn partneriaeth neu gan drydydd parti. Rhaid i ni hefyd sicrhau ein bod yn ystyried y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol wrth gynllunio penderfyniadau caffael a chomisiynu mawr i ystyried sut all trefniadau o'r fath leihau canlyniadau anghyfartal a achosir gan anfantais economaidd-gymdeithasol.

Wrth gaffael gwaith, nwyddau neu wasanaethau gan sefydliadau eraill (ar sail cytundeb perthnasol), rhaid ystyried yn ofalus a fyddai'n briodol:

- i feini prawf gosod y cytundeb hwnnw gynnwys ystyriaethau i helpu cyflawni'r Ddyletswydd Gyffredinol (i ddileu gwahaniaethu, hyrwyddo cyfle cyfartal a meithrin perthnasau da);
- gosod amodau sy'n ymwneud â pherfformiad y contract i helpu cyflawni tair nod y Ddyletswydd Gyffredinol.

Dim ond yn berthnasol i drefniadau contract sy'n "gytundebau perthnasol" sydd un ai'n golygu gosod 'contract cyhoeddus' neu ganlyniad 'cytundeb fframwaith' mae hyn yn berthnasol, y mae'r ddau yn cael eu rheoleiddio gan y Gyfarwydddeb Sector Cyhoeddus (2004/18/EC) sy'n rheoleiddio trothwyon penodol yr UE. Ceir mwy o wybodaeth fan [hyn](#).

Rhaid i ni ystyried sut all trefniadau o'r fath wella cyfleoedd cyfartal a lleihau canlyniadau anghyfartal, yn arbennig ar benderfyniadau caffael a chomisiynu mawr. Mae'r PSED yn berthnasol i'r gwaith y mae sefydliadau sector cyhoeddus yn ei gyflawni wrth ddarparu swyddogaeth gyhoeddus ar ein rhan. Felly, mae angen i ni sicrhau bod y sefydliadau hynny yn arfer y swyddogaethau hynny drwy sicrhau bod y modd yr ydym yn caffael a monitro'r gwasanaethau hynny yn cydymffurfio â'r Ddyletswydd Gyffredinol dan Adran 149, Deddf Cydraddoldeb 2010. Yn yr un modd, mae Safonau'r Iaith Gymraeg yn berthnasol i unrhyw waith a wneir ar ran, ac yn enw, cyrff cyhoeddus sydd ei hunain yn destun y Safonau, ac felly dylid ystyried sut mae'r gofynion hyn yn cael eu monitro a'u cyfathrebu trwy ddogfennau caffael. Nid yw'r Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol yn pasio i drydydd parti trwy gaffael comisiynu na allanoli. Felly, pan fyddwn yn gweithio mewn partneriaeth â chyrrff sydd ddim yn rhan o'r Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol, nid yw'r ddyletswydd ond yn berthnasol i ni fel y corff cyhoeddus perthnasol.

20. A fydd y polisi neu'r ymarfer hwn yn cael ei gyflawni'n llwyr neu'n rhannol gan gontractwyr neu mewn partneriaeth â sefydliad(au) eraill?

Bydd Na fydd (Cliciwch ddwywaith ar y bocsy perthnasol (x) a dewiswch 'wedi gwirio' fel sy'n briodol)

Os mai 'Na fydd' yw eich ateb, ewch ymlaen i Gam 4

21. Os ateboch 'Bydd', pa gamau fyddwch chi'n eu gweithredu i gydymffurfio â'r Ddyletswydd Gydraddoldeb Gyffredinol, Hawliau Dynol a deddfwriaeth yr iaith Gymraeg a'r Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol o ran caffael a / neu partneriaethau? Meddyliwch am:

Caffael

- Gosod disgwyliadau cydraddoldeb clir mewn dogfennau Tendro a Manylebau, gan ddangos sut y gellir adeiladu hyrwyddo cydraddoldeb i mewn i brosiectau caffael unigol.
- Ar beth wnaethoch chi seilio eich penderfyniadau yn y broses o osod y contract yn cynnwys ystyried cyflogaeth foesebol a chod ymarfer cadwyn gyflenwi
- Sicrhau bod cymalau contractau'n cynnwys Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011 a gofynion economaidd-gymdeithasol yn ogystal â Dyletswyddau'r Iaith Gymraeg (cofiwch fod unrhyw ddyletswyddau o Fesur yr Iaith Gymraeg 2011 a Safonau'r Iaith Gymraeg hefyd yn berthnasol i wasanaethau a ddarperir ar eich rhan dan contract gan gyrrff allanol). Mae mesurau Perfformiad a Monitro wedi'u cynnwys i fonitro cydymffurfiaeth, rheoli a gorfodi contractau

Partneriaethau

Byddwch yn glir ynghylch pwy sy'n gyfrifol am:

- Fonitro Cydraddoldeb data perthnasol
- Aseidiadau Effaith Cydraddoldeb
- Cyflawni camau gweithredu'r AEC
- Sicrhau bod pob partner yn cydymffurfio â deddfwriaeth cydraddoldeb, hawliau dynol a'r iaith Gymraeg
- Dangos fod y Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus a'r Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol wedi derbyn ystyriaeth ddyledus

Nod y cynllun llesiant yw gwella canlyniadau ar draws nifer fach o feysydd partneriaeth, lle bydd sefydliadau BGC yn cydweithio i wella canlyniadau. Bydd hyn yn ychwanegu gwerth at ble mae'r sefydliadau ar wahân eisoes yn gweithio gyda chymunedau trwy eu cynlluniau corfforaethol eu hunain.

CAM 4 - Ymdrin ag Effaith Andwyol neu Anghyfreithlon a Chryfhau'r Polisi neu'r Ymarfer

22. Wrth ystyried cymesuredd, a yw'r polisi neu'r ymarfer yn achosi effaith gadarnhaol neu negyddol sylweddol neu'n creu canlyniadau anghyfartal yn deillio o anfantais economaidd-gymdeithasol? (Rhowch y manylion yn fras)

Effaith gadarnhaol sylweddol

Effaith negyddol sylweddol

<p>Mae'r Cynllun Llesiant wedi'i fwriadu'n benodol i gael effaith positif ynghyd â lleihau anghyfartaledd sy'n dod o ganlyniad i anfantais cymdeithasol-economaidd.</p> <p>Mae mynd i'r afael ag anghydraddoldeb ac adeiladu tegwch wrth wraidd y cynllun, a bydd yn ganlyniad trawsbynciol allweddol ar draws yr holl gamau gweithredu, boed yn gyffredinol o ran cydweithio i geisio cael dealltwriaeth fanwl o'r goblygiadau o fyw mewn tloidi yn ein cymunedau neu yn fwy penodol, cael darlun manwl o ble mae'r diffyg mynediad at wasanaethau yn fwy heriol oherwydd tloidi</p>	<p>Dim wedi'u nodi</p>
---	------------------------

23. Mae'n bwysig eich bod yn cofnodi'r camau lliniaru y byddwch yn eu gweithredu i ddatblygu eich drafft polisi/ymarfer terfynol. Yma, cofnodwch pa fesurau neu newidiadau y byddwch yn eu cyflwyno i'r polisi neu'r ymarfer yn y drafft terfynol allai leihau neu ddileu unrhyw effaith anghyfreithlon neu negyddol neu anfantais a/neu wella cyfleoedd cyfartal/gyflwyno newid positif; neu leihau canlyniadau anghyfartal yn deillio o anfantais economaidd-gymdeithasol? (Gall hyn hefyd gyfrannu at y Cynllun Gweithredu yn C30)

Effaith Anghyfreithlon neu Negyddol a Nodwyd	Camau Lliniaru / Gweithrediadau Cadarnhaol yn y Polisi/Ymarfer	Cwblhawyd (✓)
	Er nad oes unrhyw effeithiau negyddol wedi'u hadnabod, cydnabyddir bod angen gwneud gwaith pellach i gryfhau a hybu ymgysylltu rheolaidd gyda gwahanol grwpiau o rhanddeiliaid a grwpiau cymunedol.	

24. A fydd y mesurau hyn yn cael gwared ag unrhyw effaith neu anfantais anghyfreithlon?

Bydd Na fydd (Cliciwch ddwywaith ar y bocsy perthnasol (x) a dewiswch 'wedi gwirio' fel sy'n briodol)

25. Os 'Na fydd', pa gamau gweithredu allech chi eu defnyddio i gyflawni'r un nod mewn ffordd arall?

Amherthnasol ar hyn o bryd.

26. **Pa fesurau neu newidiadau eraill allech eu cynnwys i gryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i'r Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (i hyrwyddo cyfle cyfartal; helpu i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon a meithrin perthnasau da a chydlyniant cymunedol ehangach; fel yr ymdrinnir â nod wella yn Nyletswydd Gyffredinol Deddf Cydraddoldeb 2010)**
- b) **Ileihau canlyniadau anghyfartal o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol;**
- c) **cynyddu cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg ac i beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn unol â Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a lleihau neu atal unrhyw effeithiau andwyol y gall y polisi/ymarfer ei gael ar yr iaith Gymraeg?**

Bydd BGC Gwynedd ac Ynys Môn yn cynnal gwaith sgrinio Asesiad Effaith yn ystod oes y Cynllun. Yn ogystal, bydd pob prosiect yn cael ei asesu gan roi ystyriaeth ddyledus i'r Ddyletswydd Cydraddoldeb Sector Cyhoeddus yn unigol. Mae rhagor o ymgysylltu parhaus wedi'i gynllunio gyda'r grwpiau sydd wedi ymgysylltu yn ystod yr ymgynghoriad, ac rydym yn gobeithio agor i grwpiau eraill ymhen amser.

27. **Pa fesurau neu newidiadau eraill allech eu cynnwys i gryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i'r angen i leihau anghydraddoldebau canlyniad o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol;**

Bydd BGC Gwynedd ac Ynys Môn yn cynnal gwaith sgrinio Asesiad Effaith yn ystod oes y Cynllun. Yn ogystal, bydd pob prosiect yn cael ei asesu gan roi ystyriaeth ddyledus i'r anfantais cymdeithasol-economaidd yn unigol. Mae rhagor o ymgysylltu parhaus wedi'i gynllunio gyda'r grwpiau sydd wedi ymgysylltu yn ystod yr ymgynghoriad.

28. **Pa fesurau neu newidiadau eraill allech chi eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i'r angen i gynyddu cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg, i beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn unol â Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a lleihau neu atal unrhyw effeithiau andwyol y gall y polisi/ymarfer ei gael ar yr iaith Gymraeg?**

Mae BGC Gwynedd ac Ynys Môn wedi ymrwmo i gyflawni'r mesurau sydd wedi'u nodi ym **Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011**.

- Rydym yn arwain ar ran BGC Gogledd Cymru ar brosiectau iaith Gymraeg, Mae adnoddau'r cyfarfod ar gael yn y ddwy iaith.
- Mae'r BGC wedi cwblhau prosiect llwyddiannus ar annog siaradwyr Cymraeg i gael mynediad at wasanaethau rheng flaen drwy gyfrwng y Gymraeg, gyda'r canfyddiadau a'r adnoddau yn cael eu rhannu ledled Cymru.
- Mae'r BGC ar fin dechrau prosiect arall i wella dulliau recriwtio siaradwyr Cymraeg i rolau sydd wedi'u dynodi fel rhai lle mae'r Gymraeg yn ofyniad.

- Mae'r Gymraeg yn llyn euraidd drwy'r Cynllun Llesiant ac mae gan yr amcanion unigol fesurau a champau gweithredu penodol i gynyddu'r cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg.

29. A oes gennych chi ddigon o wybodaeth i lunio barn gytbwys?

Oes Nac oes (Cliciwch ddwywaith ar y bocs(ys) perthnasol (x) a dewiswch 'wedi gwirio' fel sy'n briodol)

26. Os ateboch 'Oes', nodwch eich cyfiawnhad dros hyn:

Mae'r Cynllun Llesiant yn adeiladu ar y sylfaen dystiolaeth a ddarparwyd gan yr asesiadau llesiant ac yn cael ei ategu gan gyfres o sgysiau cymunedol ac ymgynghoriadau eang a roddodd ddarlun cyfoethog o anghenion amrywiol ein cymunedau, yn ddaearyddol ac o ddiddordeb. Nod y Cynllun Llesiant yw gwella canlyniadau ar draws nifer o feysydd, lle bydd ein partneriaid BGC yn cydweithio i wella canlyniadau. Byddwn yn adolygu'r adborth o'r ymgynghoriad yn rheolaidd ac yn mynd i'r afael ag unrhyw faterion sy'n codi drwy gynyddu ein hymgysylltiad â gwahanol rhanddeiliaid a grwpiau cymunedol.

27. Os ateboch 'Na', pa wybodaeth sydd ei hangen arnoch a beth sydd angen i chi ei wneud i allu penderfynu?
(Noder: A ddylech gynnwys gasglu data yn y cynllun gweithredu (Cam 6)?)

[Efallai y bydd angen i chi oedi fan hyn nes eich bod wedi cael y wybodaeth ychwanegol]

CAM 5 - Penderfynu Mynd Ymlaen

32. Gan ddefnyddio'r wybodaeth yr ydych wedi'i chasglu yng Nghamau 1-4 uchod, nodwch yn y tabl isod a ydych yn medru mynd ymlaen â'r polisi neu'r ymarfer ai peidio, ac os felly, ar ba sail?

(Cliciwch ddwywaith ar y bocs(ys) perthnasol (x) a dewiswch 'wedi'i dicio' fel sy'n briodol)

Penderfyniad

☐ Ie	Parhau â'r polisi neu'r ymarfer yn ei ffurf bresennol
☐ Ie	Parhau â'r polisi neu'r ymarfer ond gydag addasiadau i wella neu i gael gwared o'r meysydd o effaith andwyol a nodwyd yng Ngham 4.
☐ Ie	Dal ati gyda'r cynllun am fod modd cyfiawnhau unrhyw effaith niweidiol
☐ Na	Peidio â pharhau â'r polisi neu'r ymarfer am nad oes modd ymdrin â'r effaith andwyol. Ystyried ffyrdd eraill o ymdrin â'r materion.

33. A oes unrhyw argymhellion terfynol o ran canlyniad yr Aseiad Effaith Cydraddoldeb hwn?

CAM 6 - Camau Gweithredu a Threfniadau i Fonitro Canlyniadau ac Adolygu Data

Mae'r broses AEC yn un barhaus ac nid yw yn dod i ben pan fo'r polisi/ymarfer a'r AEC wedi'u cytuno a'u gweithredu. Mae dyletswydd gyfreithiol benodol i fonitro effaith y polisiâu/ymarferion ar gydraddoldeb ar sail barhaus i adnabod a yw'r canlyniadau wedi newid ers i chi gyflwyno neu addasu'r polisi neu ymarfer newydd hwn. Os nad yw'r data perthnasol gennych chi, dylech fod yn gweithredu i gywiro hyn yn eich cynllun gweithredu. I weld canllawiau EHRC ar gasglu data gallwch adolygu eu [Fframwaith Fesur](#).

34. Amlinellwch isod unrhyw gamau gweithredu a nodwyd yng Nghamau 1-5 neu unrhyw waith casglu data ychwanegol fydd yn eich helpu i fonitro eich polisi/ymarfer pan gaiff ei weithredu:

Gweithrediad	Dyddiadau	Amserlen	Cyfrifoldeb Arweiniol	Ychwanegu i'r Cynllun Gwasanaeth (✓)

35. Amlinellwch isod pa drefniadau fyddwch chi'n eu gwneud i fonitro ac adolygu effaith barhaus y polisi neu'r ymarfer hwn yn cynnwys amserlenni ar gyfer pryd y dylid ei adolygu'n ffurfiol:

Trefniadau Monitro ac Adolygu (yn cynnwys lle fydd y canlyniadau'n cael eu cofnodi)	Amserlen ac Amllder	Cyfrifoldeb Arweiniol	Ychwanegu i'r Cynllun Gwasanaeth (✓)

CAM 7 - Cyhoeddi'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb

Ar ôl ei gwblhau, trefnwch i'r AEC hwn gael ei gymeradwyo gan eich Pennaeth Gwasanaeth/Adran a threfnu iddo gael ei gyfieithu a'i gyhoeddi gan anfon copi i'r Swyddog Cydraddoldeb.